

MINISTAUJUQ UQAUHILIQINIRNUN

Ukiuq Tamaat Unniudjutait

2017-18

Havagviat Pitquhiliqijitkut

Box 1000, Station 800

Iqaluit, NU

X0A 0H0

Hivajauta: 867-975-5500

Kajumiktukkut: 867-975-5504

<http://www.ch.gov.nu.ca>

Ilitarijauhimajuni Uqauhirni Havagviujuq

Hivajauta: (867) 975-5507

Qaritaujakkut titirarvia: uqausivut@gov.nu.ca

Manikharvingit Ikajuutikhangit Aittuutillu Uuktuutit

Akiittuq nampa hivajautikkut: 1-866-934-2035

Qaritaujakkut: chfunds@gov.nu.ca

Δο^bΝῶ^cε^bΝCΔ^cγ^cΛ^cε^cΔ^cε^b ΝΝ^cε^bε^c.

This document is also available in English.

Ce document est aussi disponible en français.

TALVANI UQAUTAUJUT

---

1. TUHAQTIJUT MINISTAUJUMIT UQAUHILIQINIKUT	4
2. UQAUSIVUT	5
3. INUKTUT UQAUHIQ	9
4. UIVIITITUN UQAUHIRMIK KIVGAQTUQTIT	51
5. NUMIKTIRINIKKUT KIVGAQTUQTIT	69
6. AKILIQTUGAHAT	75

TUHAQTIJUT MINISTAUJUMIT UQAUHILIQINIKKUT

Kivgaqturiarlugit Kavamat Nunavunmi, quviahuqtunga tunijaagani Ministaujuup Uqauhiliqinikut *2017-18 Ukiuq Tamaat Unniudjut*, malikhugu *Ilitarijauhimagut Uqauhiit Maligaq Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaq*.

Una unniudjut naunaiqtaa ihivriuqtaillu qanuqtut kavamatkuni havagvingit kavamatkunnilu timiqutigjangit upautihimagut hivunikhangit talvuuna tamangnik Maligat hanaqidjutikhangitlu atuqtauvakhimagut upautijaangat upautinahuqtainginnik. Havagviat Pitquhiliqijikkut akhut qitqani havagipakhimajaingit titiqidjutiliqinikkut ihuaqhigiamilu auladjutikhangit Nunavutim uqauhingit Maligat.

Pitquhilirijiitkut, qujagiumajatka havaktivut, aadlatqii katimajiingit, timiqutigjangit inuillu tunijut ikajuqtullu atuliriamingni, angiglijuumiriami, ihuaqhajinga tuniqhaininnga ukunanik ilitarijauhimagut uqauhiit atugakhat unalu ilihaijjudikhallu Nunavunmiunut.

Quana

Maligaliuqti Margaret Nakashuk
Ministaujuq Uqauhiliqinirnun

UQAUSIVUT: ATUQPALIANINGA NUNAVUNMI UQAUHILIQINIKUT MALIGAUJUQ

Maligaliuqtit Nunavunmi atuliqtut uumiga *Ilitarijauhijajut Uqauhiit Maligaaq* uumigalu *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq* 2008-mi, malruuk maligaujuk ihuaqhaqhimajuk ihuaqhivaaliriangani ihumaqhuutit pingahunik uqauhiqaqtunik nunaqatiriinik Nunavunmi: Inuit, Uiviitun, unalu Qablunaatun. Ukua atugakhat turaagajut hatqiqhijaagani nakuujunik ihuaqtuqinik takuukhauvaaliriangani atuqpaalininganik aturninganiklu Inuktut humiliqaa ukiuqtaqtumi.

Uqausivut Nunavut Kavamanga iluingaumajuq upalungaijaut atuliriangani Nunavunmi uqauhiliqinikut maligaujuq – tamna *Ilitarijauhijajut Uqauhiit Maligaaq* unalu *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*.

Uqausivut tikkuuqhijutaujuq pidjutaujunik havagviujunit Kavamani Nunavunmi kavamatkunnilu timiqutigijangit pivagiagani tamaita havaarijakhavut ilagani uqauhiliqinikut maligaujuq. Minista iliurarniaqtuq katimatjutikhmut Uqausivut Maligaliurvingmut Tattiarnaqtuq 2012mi.

Uqausivut piqaqtuq pingahunik ilagijaujunik:

- Tamnallitarijauhijajut Uqauhiit Maligaaq
- Tamnalnuit Uqauhinginnun Tammaqtailinirmut Maligaaq
- Munariningagut kiunaqtutlu

Havagviat Pitquhilirijitkut munarijait malruuk manikharvikhait ilihaijjutikhallu ikajuqtaa iniqtirutinga hapkuninga uqauhiit maligat unalu Uqausivut:

- Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq
- Una *Kanatamit-Nunavunmilu Angiqatiriigut Uivivitun Uqauhirmi Kivgaqtuqtit imaalu Inuktut Uqauhirmik 2016-17-mit uvunga 2019-20* (hivuani una *Kanatamit-Nunavunmilu Hunanikliqaa Angiqatigiigunmi Atuqpaaliriangani Uivivitun Inuinaqtulu Uqauhirmik*)

Una unniudjut pidjutaujuq qanurilininganik ukua havaakhat iniqhimajainik, ahiiniklu uqauhirmik pidjutiaqtunik hulijutinik Havagviat Pitquhilijitkut.

Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq

Nunavut Kavamaup Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaqtunijut \$5 milliat taalamik atauhirmi ukiumi ikajuriami kavamatkut havagviit pigiamingni tikinnahuaqtangit piliuqhimajuq uumani Uqausivut. Una maniktarvikhaq auladjutiqaqhimajuq akhuqhaijaangat katitirutikharnik aulatitijaangat ilihairutikhangit kivgaqtuqtit Inuktut, taima auladjutikhangit Inuktut aulajaangat ajungnaitumik auladjutikharnik upalungairutikharnik.

Kanatamit-Nunavunmilu Angiqatiriigut

1999-mit uvunga 2015-2016, Havagviat Pitquhiliqijikkut Inuujuhirmiklu pipkaijut 1.45-miliatalamik aipagutuaraangat atuqtukhanik havaani kivgaqtuqtit atuqtitaagani Uivivitun qaniguanilu 1.1 milian talamik aipagutuaraangat ikajuqturiangani nunagijaujuni Inuktut hulijutinik.

Una *Kanatamit Nunavunmilu Angiqatiriigut Uivivitun Ikajuutinik Inuinaqtulu Uqauhirmik 2016-17-mit uvunga 2019-20* naunairutaujuq nutaamik havaqatiriigutikhamik Kanatami Nunavunmilu Inuktut Uqauhirmik hulijutini. Kavamat

Kanatami ikajuutiqaqtut ihuaqhihariiqhimajunik akituniginik 1.9-miliatalamit 4.5-miliatalamut Uivivitun Uqauhirmi Kivgaqtuqtit ihuaqhihariiqhimajuniklu akituniginik 1.5-miliatalamit 5.1-miliatalamut aipagutuaraangat Inuktut Uqauhirmi. Una ajuqharuirutigijaat ukiuqtaqtumi kavamat amigaiqpaaliriangani qaffini uqauhiliqinikut havaarijatik, ikajuqtuqpaalirianganilu aulqtilihaanit havaakhaq humiliqaa ukiuqtaqtumi.

Munariningagut Kiujutilu

Ukuat malrunggjut hanaqidjutikhangit maniktarvikhanik titiqqidjuliqihimajait Havagviangit Pitquhiliqijikkut. Havagviat havaaqaqtuq munarijaangani kiuvagianganilu, ihuaqtumiglu aturninginik manikhaat pivagiangani Uqausivut pidjutaujut atuqpalianingalu Nunavunmi uqauhiliqinikut maligaujuq. Kiuvagiagani pivikhaqarnigit ilagani uqauhiliqinikut maligaujuup piquijuj havagviujunik kavamatkunnilu timiqutigijangit tunivagagani uqatiaqhimajunik nakujunik amigaituniglu unniudjutit havaamigut.

Naunaijautit haffumunga Unniudjutinun

Una ukiuq tamaat Unniudjutikhaq naunairutiqarniaqtuq auladjutikharnik uuktuutikhangit havakhimajut naunairutikhangitlu iniqtiqhimajut

---

amigaitunun havagviingit nunalaanilu
havagviingit munagidjutikharnik
auladjutikharnik hulilukkaarutikharnik
hivuliqtihimajut talvanga Havagviangit
Havagviat Pitquhilijikkut talvuuna maniit
atuqtauvianganik ukiumi 2017-18mi.

INUKTUT UQAUHIQ

UQAUHIRMIK ILITPALIANIGIT TAMAINI INUHIRMI

Nunavut Kavamanga

Ilihalihaaqtunit Puqtuniq 12-mut: Havagviat Ilinniaqtuliqijitkut

Una havaakhaq ihuaqhaijuq atuniitunik taiguakhanik Inuktitut imaalu Inuinnaqtun atuqtakhainik ilihaijit ilihaqtulu aturiangani maliruarnigini taugarutunik hivulirni saivani qaliriini (Ilihalihaaqtuni) Qaliujaaqpait Titirauhiini pidjutiqtunik qunmukpalianingani atuqtumik.

Inuktut Maliruaqaqtumik Taiguarningani Ihuaqt Pivalianinga

Uvani 2017-18, Havagviat pivaliahimaaqtuq taiguakhanik makpiraanic ilihaijinulu ikajuutikhanik, ukuningalu havagvingmi qungiakhanik atuni, titirauharnik/taidjuharnik ilihaktakhat, ilagiarutunik taiguakhanik ihuaqtunik, qaujiharnirik atuqtakhait. Atuqtakhait hulijutiniklu ukuninga ilaqaqtut:

- Qungianit ajuiqhautikhat atuqtut: Atuniitut saivat (7) qungiat ajuiqhautikhat pipkaijaagani atuqhimaaginaqtunik havagvingmi ihumagjjaujunik pidjutiqaqtunik Taiguakhanik Maliruaqaqtumik Taiguarnirmi havaami. Ukua atuniitut ilauhimajut ajuiqhautikhat katitihimajuni uvani Nunavunmi Iliharvingmi Ataniujut Katimarjuarningani Apatilirvia 2017-mi.

- Qaujiharnirnik atuqtakhait pidjutiqaqtut maliruaqaqtuni taiguakhanik:
    - Ilihaqtuq humiiliriangani maliruakhaq ikajuriangani ilihaijit iliturijaagani kitumi ilihagakhani ilihauqtuq iniquaqtitauniarmagaa aulauqtilihaarningani iliharvikhap ukiup.
    - Taiguaktit unniudjutat ikajuutauniaqtuq ilihaijinik ilituqhariangani ilihauqtuq ilitpaaliriangani nuutaangani tuklirmut ilihautikhanut

Ukua atuqtakhait ilagijaujut ajuiqhautikhat atautimiujuni Nunavunmi Iliharvingni Ataniujut Katimarjuaningani Apitilirvia 2017-mi.
  - Pivalianigit uqauhiliqinikut havagviujut: Ilihautikhat hanahimajut uqauhiliqinirmi havagviujuni ilaqaqtut uqauhiliqijutinik ulapqijutinik, naunaijautinik ihumagjjaqaqtut qungiakhat atuqtut, qaritaujanuit taiguarutikhat, titiraqhimajulu ilihautut. Ukua hanahimajut ilagijaujut ajuiqhautikhat atautimiujuni Nunavunmi Iliharvingni Ataniujut Katimarjuaningani Apitilirvia 2017-mi.
  - Titirarnigit amigaitunik Inuutiarnirmi taiguakhanik (Havagviat Aanniaqtailinikkut): Ilagijaani ikajuqtiriingniginik
- Havagviat Aanniaqtailinikkut, Havagviat titiraqhimajuq 20-nik aanniaqtailinikut pidjutiqaqtunik taiguakhanik. Tamaita iliharvit pihimajut ukuninga taiguakhanik Uvani 2017-18 ilagjarutikhanik ihuaqtuni ilagijaagani Taiguakhaliugani.
- Titiraqaaqhimajut Inuktitut Uqauhirmik Ilihautikhanik Ilihalihaanit Puqtunia 6: Nutaanguqtirnit Inuktitut Uqauhirmik Ilihautit ukua taiguarnigini ajuinigit Taiguakhaliugani nalaumajaagani ilihautikhanik qanuriliniginik. Titiraqaaqhimajut makpiraaq uqautauhimajut uvani Nunavunmi Iliharvingni Ataniujut Katimarjuaningani Apitilirvia 2017-mi atuqaaqtukhamik iliharvingni aturningani uvani 2017-18 iliharnirmi ukiumi.
  - Pivalianiginik taidjuhirnik ilihauqtakhat: Inuktitut taidjuhirnik ilihauqtakhat ilihautijaagani ilihauqtut qanuq ilitarijaagani titirarianganilu ai, ii, uu . Una havaakhaq titiraqhimajut amigajjaqtauvluni aujami 2017-mi ilagani ajuiqhadjutit atautimiujut uvani Nunavunmi Iliharvingni Ataniujut Katimarjuaningani Apitilirvia 2017-mi.
  - Niuvirnit ilagjarutikhat ilihautini taiguakhat Nunavunmi iliharvingni:

Havagviat niuviqhimajut taiguakhanik ukunanga Nunavunmi taiguakhanik atautimijunit, ajikutait ilihimajaini nanijaujut Havagviujuup maliruarutiqaqtuni taiguakhanik havaami. Ukua taiguakhat tuniuqhaktaujut tamainut Nunavunmi iliharvingnut Uvani 2017-18 pipkaijaagani ilagiarutikhanik ilihautini taiguakhat ilagijaagani iliharvingmi uqauhiliqinikut havaani.

- Hanajautinit Inuktitut imaalu Inuinnaqtun niptqaqtanuit: Atautimijut Inuktut nipittaqtut pipkaijaagani nakuujunik tuhagakhainik ilihaqtut havaktilugit ukunani uqauhiliqinikut hulijutini. Pidjutiqaqtunik titirauhirnik ilinigninit taiguakhanit, nipitqaqtaat titiraqhimajut tunuiqhaktauvluliklu ilinarvingnut Uvani 2017-18.

Taigualiurnirmut Pinahuarut

Uvani 2017-18 Ilihaqtulijit pivaliahimaaqtut Inuktut Taigualiugakhanik/Titirarnirmiklu, tamaini Uqauhiliqinikut havaami atautimukhugit pidjutaajut ihuaqtumi uqauhiliqinirmi: Taiguarnirmik, titirarnirmik, taijuhiujulu ilituqharniginik Inuktut inulramiit nutaqqat atuqtakhainik. Havaaq nalaumajuq Inuktut Ilihautikhanik ilihautimi ilaqaqhutiklu atautimijunik

ajurnaqhivalianiginic ajuginigini taiguakhanik makpiraanik, unalu ilituqharniginic taiguakhat ilihaijinulu ikajuutikhanik.

Atuqtilugu una aulaningani ukiuq qanituani 200 taiguakhani atuqtakhait ahiilu hanahimajut hanajaujut, titiraqtauvlutik tuniuqhagauvlutiklu Inuktitut imaalu Inuinnaqtun tamainut 44-nik Nunavunmi iliharvingnut.

Havagviat titiraqhimajut tuniuqhaivlunilu 36-nik maliruaqaqtuni taiguakhanik makpiraanik ilagjainiklu ilihaijinut ihuaqutikhanik Inuktitut Iliniginic 9-mit 11-mit (Puqtuniq 2-mi) iliharvingnut. Ilalu, hanajaujut maliruaqaqtut taiguakhat atuqtakhait Inuktitut iliniginic 12-mit 14-mut (Puqtuniq 3) tuniuqhakhugilu iliharvingnut, ilaqaqtunik 36-nik ilihaqtut taiguakhainic ilagjainiklu ilihaijit ihuaqutikhanic. Maliruaqaqtut taiguakhani atuqtakhait Inuinnaqtun uvunga Qaliriini 8 (Ilihaqalihaanit Puqtuniq 1) titiraqtauhimajulu tuniuqhaktauvlutik Iqaluktuutiami, Kurlluqtumilu, ilaqaqtut 70-nik ilihaqtut taiguakhainic ilagjainiklu ilihaijit ihuaqutikhainic.

Ilagjarutit manikhaat nuutauhimajut Havagvianut Ilihaqtulijit, pipkariangani Havagviat pivaliajaagani Inuktitut titirauhirnik havaamik ikajuqturiangani ilihalihaanuit atuqtakhainic,

ukua ilihaqtut ajuruiriangani
taijuhiujunik pivaalirutiniklu
ilihimaliqtaini. Titirauhiujut
Atautimiujut tinuiqhagaujut tamainut
iliharvingnut Ubluqtuhinia 2018-
mi, ukualu atuutit, haniraanugakhat
igluup naunaipkutinuanik, ilihaijip
ihuaqutikhainik, uuktuutikhaniklu.

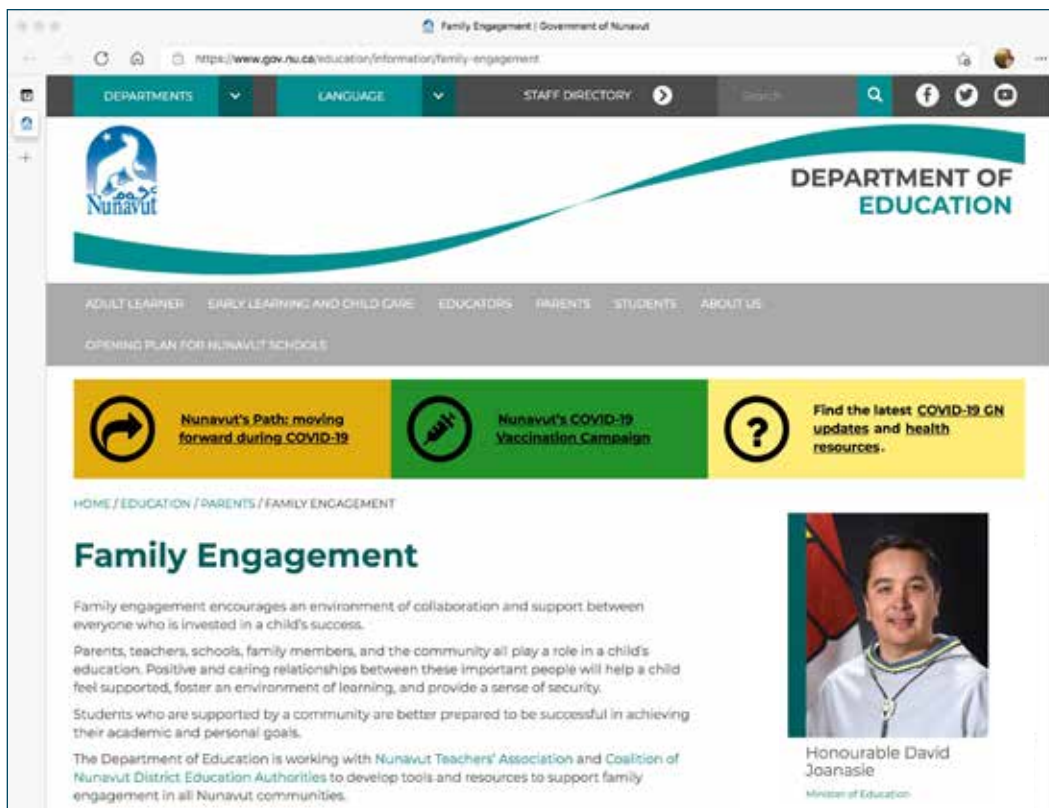
Ilagiarutit ilihimajainik taiguakhat
Inuktitut ilihimajaini 4-mit 8-mut
titiraqtauhimajulu tuniqhagauvlutiklu
tamainut iliharvingnut pipkaijaagani
ilagiarutikhanik taigakhanik
hanahimajunik aulaqtiriavikhani
ilagiarutit ilihimajaini, ilaqaqtunik 32-
nik ilihaqtut taiguakhainik. Atautimiujut
inuujuhirmi ikpigijaujuniklu ilihautini
ihuaqutinik (Tallimat taiguakhat
ilihaijinulu ikajuutit) hanajauhijaut
tuniuqhagauvlutiklu tamainut
iliharvingnut Nunavunmi.

Tamaita iliharviit pihimajut
atautimiujunik Inuktitut
Taiguakhaliuqtanik Titirariaqanilu
havaami makpiraaqarvingni ilagijailu
atuqtakhait qaritaujumut iliuraqlugit
titirarnigini. Apitilirvia 2017-mi, 44
iliharnirmi ajuuqituijut pihmajut
havagvingmi ajuiqhautikhatik qanuq
atuliriangani aturianganilu Inuktitut
Taiguakhaliuqtanik Titirarianganilu
havaami havagvingmingni iliharvingni.

Havagviat iniqtirtilugit pivalianiginik
tuniuqhangniginiklu Inuinnaqtun

ilihimajaini taiguakhat uvunga
ilihimaniginut 8, piqagininga taijuhiujunik
ikitulu qahangnigit ihuaqhaijini
ilaujut una ihuilijutauhimajuq
pivaliahimaariangani maliruagakhaqaqtut
taiguariami makpiraat atuqtakhainik
ajuitqijani iliharnigini. Ihuaqharnigani,
ilagiarutit mangnikhaat pipkaijuq
Havagviat katipkaijaagani pingahunik
taijuhiujunik pivalianiginik
ajuiqhagatigiiktut katimaqatigijaaganilu
ilihaijit ihumaliurutiqatiariangani ukunani
uqauhiujuni ilihaijilu ajuuqituijuhiini,
qaujimaniginilu pivaliajaagani kiguani
ilihimajaini Inuinnaqtun. Ihariagjautilugit
ikajuutikhat atuliqpaaliriangani una
uqauhiq, Havagviat pivaliaginaqtuq
nutaanik maliruarutiqaqtuni taiguakhanik
aulaqtilihaani ilihimajuni ikajuqtiruagani
qajangnatut tungaviujukhat ukiuq uvani
uqauhirmik atulirningani ajuiqpalianiginik
nutaqqat ukiugitut.

Itqaijutikhaugaluq ukua
maliruarutiqaqtuni taiguakhanik
hanahimajut ihuaqhaqhimajut
ihumagiplugit ilihalihanuit
ajuirnigini, iliharviit aturniaqait
ajuitqijaujuni ilihagtamingnilu
quliutqijani puqtuniini. Havagviat
pivaliahimajuq atuniitunik akulirnit
iliharvingmi ihuaqutinik, ukualu
ihumagijauluaqut, ajurnaqpalaagitulu
taiguariami makpiraat, unipkaaniklu
ilituqhautit ukiuqtaqtumi
ihumagijaujunik taiguakhani. Iliharviit

naunaiqhipkaijulu ihariagjauninganik ikajuutikhanik akulirni iliharvingmi ilihagakhani ukunanilu tairuarumagituni, ahiani maliruarutiqaqtuni taiguakhanik havaami. Una ilaliutijut qaujimalutik upalugajjarniaqtut 2018-19-mi hivunikhamilu.

Havagviat ilitaqhijuuq piqarninganik kiklikhanik pidjutaujunik Inuktut taijuhiujunik naunaituni ihumagijaujuni, ukunaniluaq kititijutini naunajautinilu, akturniaqtumik ajurnarninganik hanajagani ihuaqutikhanik ajuitqijanit ilihaqtaini. Itqaijutini qulaani una ihumaluutauluaqtuuq Inuinnaqtun, pivalianigut ihuaqutikhat taimani Qaliriini

8 nuutqaqhimangmata piqagininganik taijuhiujunik.

Ilagii Upipkarniginik Ihuaqutikhanik

Havagviat Ilihaqtuliqijinit, ikajuqtiqaqhutik Inuit Tapiriit Kanatami (ITK) Nunavut Tungavitkulu Timiujuuq (NTI), ihuaqhajut ilariinit upitpagiagani qungiakhamik iluliqarniaqtumik iluingaumajumik katitiqhimajunik ilihautikhani ihuaqutinik, piqutinik, ulapqijutinik, hivunihijutiniklu ukua ilagii, ilihaqtut, ilihajit, Nunallaani Ilinniaqtulirijitkut Katimajit (DEAs, nunagijaujumilu ilaujut atulaaqtainik ikajuriangani ilaunigut ilagii nutaqqat ilihautaini pivaaliqtilugilu ajuitiarnikhait

pivagiangani ukua ilihaqtut. Hunaqarningani uumani qungiakhami ihumaliurutaujuq uqaqatiriingnirmit humiliqaa Nunavunmi uqaqatiriingniginilu amigaitut timiujut ahiini Kanatamiut ataniqtuiviini.

Ihuaqharninga qungiakhap iniqhimajuq Uvani 2017-18, piqaqhuni uqauhirnik tamaini ilitarijauhijajuni uqauhiujuni. Ihuaqtutit pivaliajautilugit, qahakhivaliaginaqtut ilihaijinit, nutaqanit, inuuhuktunit arnarutinilu, inirniujunilu. Qungiakhaq ilaqaqtut 52-nik ilaliutivikhainik inirnit, 27-nik ilaliutikhainik inuuhuktut arnarutilu, 19-nik ilaliutikhainik nutaqqat 36-niklu ilaliutikhainik ilihaijit. Angajuqqaat ilihaijilu qiniqhialaaqtut pingahunik ilagijaini uigujuut: atuqtakhait, Ilihautikhat Ajuiqhajutikhalu, Qungiakhalu talvani.

Nunavut Ilihaijinit Kangiqhipkaijut Pivinggani

Nunavunmi Ilihaijit Kangiqhijutikhainik Havaaq (NTIP) havaarijaujuq hivuliqhuqtaanik Havagviujup Iihaqtuliqijinit, havaqatiqaqhutik Nunavunmi Ilihaijit Katimajiinit (NTA). Havaaq turaarviqaqtut imailiuriangani:

- Atuqpaaliriangani ilihaijit havakhimariangani ihuaqhaqhugit nutaat ilihaijinik qaujivaalirutikhanik ihuaqhipkaijutikhaniklu ihariagijaujunik

- Aulapkariangani qaujimajaujunik ikajuqtaujuunilu nuunigini nutaat ilihaijit Nunavunmi Iliharvingnut atuqtunik
- Ikajuqturiangani nutaat havaktuni ilaujut kangiqhijaagani ingilraat nutuniquhaniklu Inuit ilitquhiinik nakhariangani qaujimajamingnik havauhirmingnut
- Ikajuqtuqlugit ilihaijit pivalianigit taima, atautikut, pivaaliriangani ilihaqtut ajuiqhatarutinik pivaliajaagani ilihautikhanilu

Uvani 2017-18 ukua hulikutit havaarijauhijajut:

1. Iniqhihimajut qanuriniikhaanik Nunavunmi Ilihaijit Ilihaijutikhainik Havaamik (NTIP) qanurininganik qungiakhami naunaipkutuqaqtumik ilituqhajutininik ajugijutinik amirijaagani atuqtauninganik (<http://ntip.gov.nu.ca> mi)
2. Atuqtilugit ilituqhautit nakuuniqhanik pigiarutikhainik ilihaijit kangiqhivaalirutaini ijuaqtitijutikhainilu, ihumagiluaqlugit ihariagijainik Inuinait ilihaijit NTIP-milu aniguqhihimajut:
  - a. Pihimajut kanatami hilarjuamilu ilituqhautininik nakuuniqhanik pigiarutikhainik ilihaijit kaujipkaijutini ijuaqhijutinilu, ihumagiluaqhugit ukunanilua Nunaqaqaqtut nunagijaini

- Nunaqaqaqtulu uqauhirmik aturiaqaqtainik ikajuqturiangani ihariagjainik Nunavunmi Inuinait ilihajit NTEP-milu aniguqhijut
3. Iniqhijut havaami qanuriniikkaanik kangiqhivaalirutikhanik ijuarutikhaniklu. Hanajakhat upalugaiqtaujuq iniriangani 2018-19-mi ilaqaqtut ukuninga:
- Iliharvingmi Hivuliqhuqtit Qilamik Aulagtiriarningani Maliruakhaq
  - Ilihajinut Ikajuutiginiaqtait Malikkuut
  - Inuit Iitquhiinik Ajuruirutikhanik Ajuiqhadjutit (ICC-kut ajuiqhadjutinik) ajuiqhaqatigiiktut
  - Inuktut Titirarnirnik (Inuktut Uqauhirmik Havaaq) ajuiqhaviujut
  - Iliharvikhatit Ajuiqhavikharnik

Inirniit Iliharutait: Nunavunmi Inirnit Iliharviat

Inirnit Uqauhiinik Pidjutik Iitpaalirutinigu

Inirnit Uqauhirmik Pivaliajaagani Ilihaqpaalirutikhaniklu havaaq ikajuqtut Inuit Uqauhianik ilitaagani ilihhaqpaalirvingmi iliharnirmi tamaini havaani atugakhanik pingahuni Nunami Nunavunmi Ukiuqtaqtumi Ilihaqpaalirvingni (NAC) Iliharviujuni.

NAC-kut amigaiqhijumajut Inuit Uqauhiinik ihuaqutinik hanahimajunik ilagjaani Inuit Uqauhianik Iitquhirmiklu Iliharviujumi Nakuuniqhanik pivagiagani. Una havaaq ilaqaqtuq pivalianingani Inuit Uqauhiinik ilaliutivalianiginik havaamik atuqtitaujumi NAC-kunit uvani Pitquhiliqvik-mi Inuit Iitquhiinik Ilihautinik Iliharvingmi Qaniqturaapingmi ukualu pivalianigit qaritaujumi Inuit Uqauhianik ilitaqhijunmik ilihautikhanik qahikhiniaqtuni atuqtaujaagani inungnit. Iliharviutikhaani, ikajuqturniaqtuq Inuit Uqauhianik ajuiqhautikhatkununagjaujuni pipkailutik malrungni unungni uqauhirmik iliharvikhangnik ukiuhami ukiumilu iliharnaqtilugut tamaini 25-ni Nunagjaujuni Ilihaqpaalirvingni humiliqaa Nunavunmi. Ilihautikhat pipkagaunieatut katraqaqtunit ilihajinit.

Uvani 2017-18 NAC-kut havaktiqaqhimajut siksini Inuinaqtut Uqauhiinik ilihajithanik atauhirmiklu ataniujukhamik ihuaqutinik pivalianirmi upipkaivlutiklu ilagjarutikhanik inungnit katraqaqtunik pipkaijaagani ikajuutikhanik una ihuaqutinik pivalianingagut inikhaq inuqalirninganut. Havaktikhaqhiurutit havaarijauliqtuqlu atuqtakhaanik Inuit Uqauhiinik ihuaqhaijip inikkaanit; una inikhaq inuqaliqat NaC-kut atulirniaqtut Inuit Uqauhianik

Ilaliutivalianinganik ilihaijithamik
havaktiqaliriangani havauhiq.

Ilalu Uvani 2017-18 piqaqhimajuq
malrungnik ilihautikhangnik
pipkagaujungnik, 23-lu ilihaqtut
iniqhihimajut ilihautikhanik imaa:

Apitilirvia 6-22 Iqaluktuuttiami:

- Ilihaqtakhaq: Qanurilinigit Inuit
Uqauhiit Ilitquhiilu
- Puqtunia: University
- Ilaujut: Naigujut (9)

Hikutirvia 13-28 Iqaluktuuttiami:

- Ilihaqtakhaq: Inuinnaqtun
Tajjuhiujunik Titirauhniklu
- Puqtunia: Inirnit Iliharvikhait
110-120
- Ilaujut: 12

Naunaipkut 1: Inirnit Uqauhiinik Pidjutik Iitpaalirutinglu: Atuqtakhanik Pivallianiq

#	TAIDJUHIA	NAUNAITKUT
1	Inuit Maligait: Tirigusuusiit, Piqujait, unalu Maligait	Makpiraaq
2	Inuit Hilarjuamik Ihumagjainik: Ilitturipkaidjutit	Makpiraaq
3	Inuit Uqauhiinik imaaluu Allatqingningit atuqtaujuni: Inuit Uqausiqatigiit	Makpiraaq
4	Avatimik Kamattiarniq: Ukiuqtaqtumi Umajuvaluit Avataujumiklu Munarijuhiinik	Makpiraaq
5	Inuktitut: Amihuni Aallatqiini Uqauhirni Qaritaujami Tukitaarutit (piqaqtuq Aivilingmiutaq Pidjutiqaqtumik) (Titiraffaarninganik)	Makpiraaq
6	Nanuqhiurniq Ukiumi (Agunahuaqtit Ilihautikhainik Atautimiujujut)	Makpiraaq
7	Amigaitpalaat Inuit: Uqarvikhaq, Ihuilijut, Aalagurninga Inuit Inuujuhiini 1822-mit 2015-mut	Makpiraaq
8	Pitaililit Aalamik Inuaqhinirmik: Inuit, Ihuilijut, Kanatamiutanilu Ukiuqtaqtuq	Makpiraaq
9	“Tuktuut Tipiqaliqtuut Allangajumik Tadjja”: Inuit Inirnit Takuhimaliqtut Hilaap Aallangurninganik (Titiratqiktaujuq)	Makpiraaq
10	Algangnut Uuktautit: Naittut Unipkaat Ihumagiplugu Leah Otak	Makpiraaq
11	Qulliq Taidjuhiujunik (hanajauhimajuq atuqtakhaat manikhaqtitaujuqlu Inuit Uqauhiinik Taiguuhiliuqtinik (IUT, Inuit Uqauhiliqinik Ataniqtuijit)	
12	Qaggiq Atuqtakhaq: Turaarvik Ihumagjaujumik Inuktitut Qaujimaniq Nutaanguqtirnganik	Makpiraaq
13	Kangirjuarmiut Inuvialuit Uqauhiitaa Numiktiritutait	Makpiraaq
14	Kivallirmi Uqauhirni Inuujuhiujut Katitiqtauniit	Qungiakhaq / Tuharnaagakhaq
15	Nanuqhiurniq Ukiumi (Qungiakhaq havaqatiriigutaujut Havagviujumit Ilihaqtulijijinit)	Qungiaq
16	Qaritaujamuktirnitit uqauhiujut inuujuhiit ahiilu hulijutit ilitquhirni piqarnigjnik	Uqaqtahimajut

Piqaqtilugu akhurutitik havaktikhaqhiurutini Inuit Uqauhianik ilaliutivalianingani ilihajithaq nanihijaaganilu hiniktavikhainik ilihagtut, NAC-kut pivikhaqaqpalaagitut uvani ilihaut haavitauninganik atuqtitauninganilu. Kihiani, ihuaqhiijaagani una taimaininga, ihumaliurutaujuq havitaagani malrungnituaq havainirni ilihautikhanik Inuit Uqauhianik Ilaliutivalianingainik amigainiqhani hitamanit siksinit ilihagtunit.

Ihuaqutinik pivalianirmik aulaniqatiaqtut talvani aulaninga ukiup 16 titiraqtajut (agijumik avatqujutaujuq turaarviujumit nainit) ukualu 13 taiguakhat (atautimut 4-tausit 109-makpirnigit), malruuk qungiaxhak atauhiqlu nipiliuqhimajumik ihuaqunmik (Naunaipkut 1: Inirnit Uqauhiinik Pidjutik Iitpaalirutinigtlu: Atuqtakhanik Pivallianiq).

Uqaqtiliqtuijit/ Numiktitirinikkut Ajuiqharnikkut Pinahuarut

Una havaaq amigairutaujut qafiuniginik ilijajit ukunani Uqaqtiliqtuijuni Nuuptirijujuni havaami, ihariagijaujunik Nunavunmi, ukunaniluaq maligaliqijutini, aanniaqtailinikkut, ahiinilu kavamani havagvujuni.

Atuqtilugut Uvani 2017-18 aulaningani ukiumi piqaqtuq 43-nik iliharvikhanik

Naunaipkut 2: Uqaqtuijut Numiktitiujut Ilihaqtakhait Ilihakjumijukhanik Havakhautikhanik Iniktigutinik: 2017-18

ILIHARUTIUP ATIA	ILAULIQTUT
Nunaqaqqaqhimajut Uqauhinga 110	16
Nunaqaqqaqhimajut Uqauhinga 120	13
Nunaqaqqaqhimajut Uqauhinga 130	12
Nunaqaqqaqhimajut Uqauhinga 140	28
Nunaqaqqaqhimajut Uqauhinga 115	20
Nunaqaqqaqhimajut Uqauhinga 125	20
Aturninga Ilituqhaidjutit	12
Aturninga Numiktitiqhimajut	9
Manikhaqhiurutit Uqaqtiliqtuijut Numiktitirijujut	6
Qaritaujanik Ilinniarnikkut	16
Aallatqiinik Uqauhiliqijutit	12 (2 iliharvikhait)
Atuqhimajut Tuhaumajutini	14
Uqaqtiliqtuiniq Maligaliurvingmi	6
Hivunihijutit Inuinarnik Ilihautikhanik	6
Hivuniahijutit Ukiuqtaqtumi Kavamanik	6
Inuktitut Titirahiq Uqauhiqlu	30 (2 iliharvikhait)
Inuktitut Uqaringnigit Taijuhiilu	28 (2 iliharvikhait)
Nunataarahuarnirmik Qanuriliginig Angiqatirigutaunahualu	6
Uqauhiq Ilituqharninganik	6
Uqauhiq Aallangurninganik	6
Maligaliqinikut Uqaqtiliqtuijutit I	8
Maligaliqinikut Uqaqtiliqtuijutit II	5
Maligaliqinikut Uqaqtiliqtuijutit III	6
Maligaliqinikut Atuqtakhaq 5	6
Aanniarutikkut Uqaqtunirmik I	12
Aanniarutikkut Uqaqtunirmik II	10
Aanniarutikkut Uqaqtunirmik III	28 (2 iliharvikhait)
Aanniarutikkut Uqaqtunirmik IV	17
Aanniarutikkut Uqaqtunirmik V	7
Uumajut Qanuriginik Ihuaqhatiarnigtlu Uqauhiq	9

Naunaipkut 2: Uqaqtuijut Numiktiqtuijut Ilihaqtakhait
Ilihakjumijukhanik Havakhautikhanik Iniktigutininik: 2017-18

ILIHARUTIUP ATIA	ILAULIQTUT
Practicum I	5
Practicum II	6
Ajuittiarutingnik Ajuiqhaivalliajut	11
Ajuitiaqhimanik Naminiklu Munarinirmik	5
Uqaqtuqarniaqtut Uqaqtillutik I	6
Uqaqtuqarniaqtut Uqaqtillutik II	8
Taijahimajut Havaakhat II	2
ingilraat Aanniaqtailinikkut Pigiarutit: Mamihautit	7
Numiktirinikkut Atuqtunik	8

438-gujulu ilihagtut, tamaita Iqalungni.
Ilihautit iqaqaqtut (Naunaipkut
2): Uqaqtiliqtuijut Numiktirinikkut
havaaganik ilihautit: 2017-18).

Ilihaqtahijut Nunaqaqaqtut Uqauhianik Atuqpaalirninganik

Una havaaq ikajuqtut qilamik
ihariagijajumik amigaitqianik uqauhiq
atuqpaalirninganik havaanik Nunavunmi.
Havaqatigilugit Iliharvigjamik Victoria-
mi, Nunavunmi Ukiuqtaqtumi
Ilihaqpaalirvik (NAC) atuqhimaqtut
uumiga uqauhirmik atuqpaalirninganik
ilitaqhijutimik havaamik atulaaqtunik
Nunavunmi. Havaaq atuqtitaqtut
ilihaqtunit tuniqhimajunik
ilipqamaninganic atuqpaalirninganiklu
Inuit Uqauhiinik.

Piqagitkaluaqtilugu Nunaqaqaqtut
Uqauhianik Atuqpaalirninganik

ilitaqhijutit taigutaujut Uvani 2017-
18, hitamat ilihautit pipkagaujut,
20-gujulu ilihagtut iniqhijut ukuninga
ilihautikhanik.

Naunaittut Uqauhiujut Uqauhirmik Atuqpaalirninganik (Tattiarnaqtuq 30-mit Hikutirvia 4-mut 2017-mi)

Una ilihagtakhaq atuqtuq Inuinnaqtun
pigiarutininik ilihautiniklu pidjutiaqtunik
ilaliutiniginik ukua uqauhiq, maniraq
tarjurllu. Kignuanitit titirauhiujut
pidjutiaqtut inikhamik qanitanilu
ihivriutaqtut, (ila iluani, hilataani,
maniqami, qilak, immak, hinaaniituuq,
taimaitunik) Iliqahirmik pidjutiaqtut
niqinik, nautianik, havautinik,
uumajunik, aanuraanik taimaitunik
uqautaujut ukualu tatqiuq qilainarmilu
kaivinirnik, immaukangniginik aulanigit,
ukiup ilagani qanurinigit hilagijailu.

Siksit ilihatut ilauhimajut iniqhivlutiklu
ilihagakhamik hitamani nunagijaujuni:
Kugluktuk, Iqaluqtuuttiaq, Uqhuqtuq
unalu Iqaluit.

Hivunihijutininik Uqauhiliqiningmik Uqauhiq Atuqpaalirninganik (Ubluqtuhinia 29-mit Ilijirurvia 3-mut 2018-mi)

Hivunihijutit ilituqharninganik
uqauhiujut uqauhiliqijutininiklu, pipkaijuq
tungavikhamik kangiqhijunmik
uqauhirmik atuliqpaalirninganik.
Uqauhiujut ilaqaqtut: qanuriniginik
nipauhiit atuqtut qanuqlu

pidjutiqarninginik uqauhiujuni,
titirauhiujuni, uqauhiujulu qanuriniginik
tukitaarutilu uqauhirmi qanurinigit
kangiqhijaaganilu titiraat, tukitaarutit
uqauhiujumilu uqaringnigit pidjutaajut
uqauhiq atuqpalianiginik taimanilu
aalagurninganik.

Tallimat ilihaqtut iniqhihimajut ilihautinik
pingahuni nunagijaujuni: Kugluktuk,
Iqaluqtuuttiaq unalu Uqhuqtuuq

**Uqauhiq Atuqpaaliriarninganik
Inuujuhirmilu Upidjutinik (Iijjirurvia 5-mit
10-mut 2018-mi)**

Una ajuiqhanik ilituqhajuuq pitquhiujunik
uqauhirmik iliharnirmi uqauhiqlu
atulirningani pidjutaajuni uqauhiq
ahiuninganit, Ihivriuhijuuqlu ihauqtunik
pigjarutikhanik ukuani aallatqiini
ihauqhaqhimajut ihuaqhaqhimagitulu
pigjarutit uqauhiq ilihautijumimi
atulaarninganik. Uqauhiujut
ilaqaqtut: qanuriniginik uqauhiq
atuqpaalirninganik, iijajjaami ilihariamilu

atulirumajaujut, qanuq atulirumajaujut
pidjutiqarmataa nunagijaujumi
ihariagijaujunik iniqtigakhaniklu
ilihainirmi iliharnirmilu.

Siksit ilihaqtut iniqhimajut ajuiqhanirmik
hitamani nunagijaujuni: Kugluktuk,
Iqaluqtuuttiaq, Uqhuqtuuq unalu Iqaluit.

**Inuinnaqtun Uqauhirmimut Puqtunia I
(Iidjirurvia 12-17, 2018)**

Ilihautit Inuinnaqtun uqauhirmik
atuliqaarningani, ihumagiplugit
uqauhiujuq aturninganik.

Iliharnirmi pidjutaajut ilaqaqtut
uqaqatiriiguanik hivulirnik, uqauhiq
ihuaqhaqharninganik, unipkaarutinik,
uqarikhijaagani pivalianiq, ilaunigilu
ukua uqauhiup ilitquhirmi uqauhirmik
atuqpaalirninganilu.

Pingahut ilihatut iniqhijut ilihautinik
Kugluqtumi Iqaluktuutiamilu.

Uqauhiq Havagvingmi

Pidjutaunuk tuniqhimajutimik atuqpaaliriangani Inuktut uqauhiq havagvingmi talvani ukiuqtaqtumi kavamani havaktunit, ukua GN-kuni havagviujut hivuliqhuqtut akhuurutinik ikajuqturiangani ihauqhivaaliriangani uqauhirmik ajuiqhautikhatk havaanik qahakhijaujunik Kavamani Nunavunmi havaktunit aturiangani.

Nunavunmi Inirnit Iliharviat

Inuktut Uqauhikkut Ajuiqhaidjut Inungnut Kivraqtuijinut

Nunavunmi Ukiuqtaqtumi Ilihaqpaalirvik akhuurutiquaqtut havaktiquaqpalaaginirmik ajuruirutinik talvani Uvani 2017-18; taimainingagut, mikijuinaq ilagjaani ahivagaujumi manikhaakhanit atuqtauhimajuq pivalianingani ihuaqutinik turaarviqaqhutik ilaliutijaagani pigjarutimik. Ukua atuqtakhait atuqtauhimajut takutihimavlutik ilihaijutimi.

Amigainiqhat maikhaat utiqtitauhimajut Havagvianut Ilihaqtuliqijit atuqtukhanik Inuktut maliruaqaqtumik taiguakhanik ihuaqutinik pivalianirmi.

Inuit Uqausinginnik Taiguusiliuqtiit (IUT) Inuktut Uqauhingit Atuqtukharnik Pinahuagutit

Immaikkaluaqtilugu ukua Inuit Uqauhiinik Taiguutikhaliuqtiit (IUT) amihunik akhuurutiqaraluaqhutik Uvani 2017-18, avatqutijut 20%-mik iniqtirutikhanik uqauirmik ilituqhaningani naunaijautinik. Akhuurutit aallatqiit tingminahuaruurniginit hilalungmat, naamagitunikt uuktuqtunik mikitqijanik nunagijaujuni, pinahaurutiniklu aallatqiini uqauhirni ajuqharninganilu nanihijaagani nunagijaujumi ilituqhajikhanik. Atauhiq ihuaqhautini, ihuangitkaluaqhuni, aturiangani uqaqatiriigutit hivajautikkut.

Piqaqhimajut 451-nik uuktuqtunik, ukunani 125 (27%) ilituqhagaujut, ukunai quliriini:

- Puqtunia 1 = 16
- Puqtunia 2 = 95
- Puqtunia 3 = 14

Havagviat Aanniaqtailinikkut

Aanniaqtuliqijinit Taijuhiujuni Ajuiqhajut Ajuiqhaqatigiiktut

Una havaakhaq pipkaijuq manikhaakhainik Havagviujuup Aanniaqtailinikkut ihuaqhivaaliriangani

Naunaipkut 3: Aanniaqtuliqijutinik Taijuhiujunik Ajuiqhaqatigiktut Uvani 2017-18

MODULE	UBLUA	AJUIQHARVIIT NAJUGAA	QAFFIUJUT HAVAKTIT
III - Aannialaqijutit	Apitilirvia 6-21, 2017	Iqaluit	5
V - Ihumakkut Aanniaqtailidjutikhat	Apitilirvia 25 - Tattiarnaqtuq 12, 2017	Iqaluit	1
IV - Aanniarutit	Hikutirvia 7-24, 2017	Iqaluit	5
II - Timip Aularingninga	Ubluqtuhirvia 30 - Iidjirurvia 9, 2018	Kangiqliniq	5
I - Timiujuq	Iidjirurvia 19 - Qiqaijalirvia 9, 2018	Iqaluit	4

tuhaumajutit ikajuutilu inungnut atuqlugu Inuktut uqauhiq. Una aturniaqaluaqtuq piqariangani nalaumajunik ilituqhautinik kangiqhijutivagianganilu ukua munaqhijujut kivgaqtugaujulu.

Pidjutauninga uuma havaap pipkaijaagani malruungnik Aanniaqtuliqinikut taijuhiujunik ilihautinik ukiuqtuaraagat imailuriami:

- Ihuaqhivaaliriangani atuqtitijutit anniaqtunut kivgaqtuqtit Inuktutit
- Amigaiqpaaliriangani uqauhiit qahaktut uqaqtiliqtuijtit
- Angiklivaaliriangani tuhaumajutitni ajuruirutait uqaqtiliqtuijtit havagaagamik atuni kivgaqtuqtatiklu Aanniarvingni.

Una havaakhaq ilaqaqtuq ihivriurninganik taja uqautaujumi naunaitunik uqauhirmi taijuhiujunik ajuiqhaqatigiktut tikkuahijurlu ahiinik

huliviujuq pigaliajariaqarnigiik (ila aanniarutiqaqrjuaqut munariningit, ttaaktimit ikajuqtauplutik tuqujut, tinguukluktut havauhiqtuqtaunirmik, ihumaqatiarningmik, immigangnaqtuniklu atunirlungniq).

Uvani 2017-18, Nunavunmi Ukiuqtaqtumi Ilihaqpaalirvik (NAC) havitijut Aanniaqtuliqinikut taijuhiujunik ilihautinik ilagijaini atuinaqtuni ilihatiarutini tatqiqhiutini, iluani Uqaqtiliqtuijtit Numiktirinikkut havaagani. Qaffiuningit Havagviat Aanniaqtailinikkut havaktut atulaaqtunik ukuninga ilihautinik atuni ukiumi pidjutiaqtuq qafuniginik ilihaaqtut ilauhimajut hivulirmi tuklianilu ukiumi Uqaqtiliqtuijtit Numiktirinikkut havaagani.

Ubluqtuhinia 2018-mit, Havagviat Aanniaqtailinikkut, havaqatigiplugit NAC-kut, haavitijut Aanniaqtuliqinikut

Taijuhiujunik Atuqtumik II-mik (Ihumaqatiarnikhamik) Kangiqlinirmi. Havaktuni ilaujut hiniqtarvicaqhimajut ilihaqpaalirviup iglugijaini, talva akikhighiarutaujuq hiniktavikhat akiliriaqarnigini, aliahukhutiklu niamgijaarnaqtut atautimi igluqpangmiujaamingni talvani iliharvingmingni. Uqauhiliqinikut ilihajit ilihaqpaalirvingmit ajuqituijut uqauhirmi ilagijainik ilihautimi, laisqaqtulu ihuaqtunik muinaqhiujuq

Iqalungnit ilihaihimajuq munaqhini pidjutinik iliharnirmi.

20 Inuit Havagviat havaktuni ilaujut (titiqijit uqaqtiliqtuijut titiqijutinilu ikajuqtit) ilauhimajut ajuiqhanirmi pigiarutinik ukunanga nunagijaujunit:

- Ikpiarjuk
- Kinngait
- Igloodik
- Iqaluit
- Kimmirut
- Pangnirtung

Uqahiq Atuqpaaliarnikkut Utiqtiffaanikkutlu

Pivalliajulijikkut Ingilrajulijitkullu (EDT)

Pidjutiqaqtumik uqariijaktamik ikajuqturiangani atufaalinringagut takukhauvaaliraiganilu Inuktut, malruk havaak atuqtauhimajuk 2017-18mi.

Inuit Uqauhiinik Atuutinik Piliurningit

Ikajurniginik Nunavunmi amigaiqpaliajunik atuqtuujaqtinit havagviujunik, ukuaniluaq manikhaqtitininganit Inuit Uqauhiinik atuqtuujaquqrutini, ikajuutaujuq hatqiriangani inikhaq ukua atuqtuujaqtit ahiilu hatqiqhijaagani, ilihaijaagani, avanmulu atuqtitijaagani hanahimajatik pigiarutigijatiklu tuhaqtitijaamingni uqauhirmik ilitquhirmiklu.

2013-mit 2014-mut, Havagvujuk Maniliurutikhanik Pivalianikut

Aularutiniklu pipkaijut manikhaakhanik ikajuriangani akituniginik ihaurniqhamik hatqiqhijaagani atuqtuujanik, atuqtuujaalirvingmilu, nipiliurniginiklu akituniginik, ilaliutinigilu atautimiuliriangani, tuutqiqharniginik aularutiniklu atuqtuujaalirvingnut.

Maningnik Atuqtitijutit Nunavunmi Atuqtuujaqtini Havaktunit Manikharvik ikajuqtuq Inuit Uqauhianik aturninganik atuqpaalirninganiklu kavamalu Nunavunmi uqariiqhimajaat ilagani Uqausivut, iluingaumajuq upalugaijaut atuqhugit una *Ilitarijauhijajut Uqauhiit Maligaaq unalu Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq.*

Atuqtuujaqtit pihimajut manikhaakhanik hatqilihaanit ajugitunik ilitarijauhijajunik atuqtuujaqtinik qaihimajulu tamainit nunani Nunavunmi.

Uvani 2017-18 CD hanajauhimajut ukunanga hanaujaqtinit:

- Colleen Nakashuk (Aasiva) (Iqaluit): Qungiaqtitijuq Aasiva-guvluni, una Inuinaq atuqti atugakhaliuqtilu Pangnirtung havitijuqiliqtuq hivulirmik atuqtuujamik Aasiva-mik Imaruqtirvia 8-mi 2018-mi ilagani nutaami ilitaqhijunmi, Aakuluk Music-mik. Inuktitut taijuhiujut qarvaarutilu ilagit ilaliutihimajut

ukunani atuutigijamini kituniliqaa

- Inuksuk Qilautikkut Numiqttut (Iqaluit): Inuksuk-kut Qilautingnut Numipiqtit hulijakhaqaqaktut ukiumi qungiaqtitivlutik igilraa nunauniqhaniklu Inuit atuqtuujainik Iqalungni humiluliqaa Kanatami. Piqatiriit ukua Nunavunmigaaqhimajut Ukiuqtaqtumi Ulapqijutininik Atuqtilugit Nunatiami Qiqajjalirvia 2018

- Northern Haze-kut (Ukiuqtaqtumi Ihiriaq), *Hiqinaarut* (Iglulingmit): Aniguqhimaliqtut 33- ukiut ukua hatqqaarningani aulariqtut Iglulingmit nipiliuqaarmata hivulirmik nunaqaqaqtut uqauhiinik atuqhutik aulariktunik atuqtuuajaliurninganik. Taja, upalugaijaqtut havitijaamingni nutaamik atuqtujarmik tajjaujumik *Hiqinarut-mik* Hikutirvia 2018-mi quliit 10 atuqaaqhimajamingnik piqaqtumik atuutinik
- The Jerry Cans, *Inuusiq Inuuhiq* (Iqaluit): Atuqtuujaqtit uqauhiqaqtunik titiraqhimajunik Inuktituttuuqhimajunik, ilaliutipkaijuq ingilraat Inuit qiarvaarutainik inuilu tuharnaarijainik aulariktuniklu atuutinik

Inuit Uqauhiinik Piksasuunik Piliurningit

Talvanga uvunga uvunga 2017-18, Havagviat Manikhaqhiurutinik Pivalianikut Aularutiniklu pipkaihimajut Nunavunmi Qungiaqhaliuqtinik Kuapariisiujumit \$200,000 aupagutuaraagani talvanga Inuit Uqauhiinik Atuqpaalirninganit qungiaqhaliurutini. Havaaq aulaniqatiaqtut kigulirni hitamani ukiuni ikajuqtuqhugit aqlingnaqtut qafiligjaq qungiakhat qaritaujakulu hanahimajunik qungiakhanik. Uvani 2017-18 ukua

havaakhat manikhaqtitauhimajut:

- Qanuq Nivi Pihimanginganik Atirijainik (Laura Deal)
- Apqutaujuq Ukiuqtaqtumut (Sarah McNair-Landry)
- Hunauva Hakugingnirijaara Agjijurjuamik? (Justin Heymans)
- Northern Haze-kut (Ukiuqtaqtumi Ihiriaga): Inuujuq Ajugijutiqaqtut (Andrew Morrison)
- Nunavunmi Mamarijavut Ukiugani Hivulirmik (Inuit Tuhagakhaliqijit Kuapariisiujuq)
- Uakallanga! Ukiugani Hivulirmi (Inuit Qungiaqhaliuqtit Kuapariisiujumit)
- Ublurijaa inuujuhiani Noah Piugattuup (Kingulliit Qungialiuqtit Timiujumit/Kunuk Cohn Qungiaqhaliuqtit Timiujumit)

- (Takuginai) Takuginai Qaritaujami Qungiakhaq 4 (Inuit Qugiakhaliuqtit Kuapariisiujumit)
- (Igilrutigijait) Pituqait - Qaritaujami Qungiakhaq 3 (Inuit Qugiakhaliuqtit Kuapariisiujumit)
- Uqaliq & Kalla Shorts Ukiugani 1 (Taqut Qungjaliuqtit Timiujumit)

Havagviat Pitquhilijkkut (CH)

Nunalaani Nallauhiqivingit Akitujut Aittuutit Ikajuutillu

Una havaakhaq pipkaijuq aituutinik nunagijaujumi nalautiliqivingnut humiliqaa Nunavunmi. Ihuaqtauluuqut manikhaqtitaagani nunagijaujumi nalautiqarvingnit aituhiaginik ukua Ilitquhirmik Inuujuhirmiklu Havagviujuq, pipkaijuq \$150,000 aipagutuaraagat. Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaqpipkaijuqlu ikajuutinik nunagijaujumi nalautiqarvingnut.

Uvani 2017-18 ukua nunagijaujuni nalautikut hulijutit manikhaqtitaujuq:

Inirnirit Nalautikut Naalagakhait (Sanikiluaq)

Manikhaat atuqtauhimajut ikajuqturiangani nalautikut tuhagakhanik 5:00-mit ublaannuami 10:00-mut ublaami, talimaiqtuqhugit ubluni havainiq uqauhiqariangani huliviujuq ihumaluutialu Inirnirit Sanikiluaq. Una havaaq pipkaijuq inuuhirmi

qanuriliuqatiriinik Inirnirilu ukua ajuqhaqpaktut anijumagituluniit iglumingnit, ihauqhivaalirutaujuq ihumaqatiarnigik Inirnirit, uqauhiqaqtulugilu ingilraat qaujimajainik nunagijaujunut.

Iglulingmi Naalautikut Tuharnaarutit (Iglulingmi)

Manikhaakhat nalautikut tuharnaagakhanik atuqtauhimajuj uqaqatigijaagani inuit hulijuqaqaqt upalurnaqtumik pipkaijaaganilu atuqtakhanik uqauhirijaagani huliviujut tuhagakhalu Inuktitut.

Nunami Nalautikqarvik Aituqtauninga (Kimirutmi)

Nunami nalautiqarvik uumatigijaa uuma nunagijaujup unalu havaaq pipkaijuq nunagijaujuniit uqaqatiriigutiqariangani atuqhimajamingnik, huliviujunik, atuqtakhanik, taimaitunik Inuktitut.

Nunagijaujumi Nalautiqarvik (Kugaarjungmi)

Malrungnit pingahunut inungnit tuharnaqaqtitijut Kugaarjungmi nalautiqarvingmi havaqatiriikhutiklu havaakhanik malrungnik uqauhiqaqtunik Qablunaatun/ Inuktitutlu tuharnaagakhanik. Piqaqtut tuharnaagakhanik atuqtukhanik tuhagakhaniklu, nunagijaujumi hulijutinik, uqaqatiriigutikhaniklu, atuqtuujanik, taimaitunik. Talvani

ukiumi manikhaakhat atuqtauhimajut
tuharnaagakhanik Matimit Talimiummut
11:30-mit ublaami 1:30-mut ubluumat,
6:00-mit 8:00-mut unungmi.

Nunagijaujumi Nalautikut Tuharnaagakhat (Aujitumi)

Inungnit imaalu kavamatkunnilu
timiqutigijangit atuqpaktut nunami
nalautimik tuhaqtitijaamingni nunami
tuhaqtijutunik tuhagakhaniklu,
aturlugu Inuktitut. Kigarni, manikhaat
atuqtauhimajut ikajuqturiangani
nalautikut tuharnaagakhat Matimit
Talimiummut 10:00-mit ublaami 12:00-
mut ubluumat.

CFRT-kut Nalautinik Piquatinik (Association des Francophones du Nunavut-kut)

CFRT 107,3 Nunavunmi
Uivivitun Uqauhirmik nalautikut
tuharnaagakhaqaqtutuaq. Manikhaat
atuqtauhimajut niuviriangani
iliuraqlugilu piquitit naalaktitijutikhanik
tuharnaagakhaniklu.

Inuit Uqauhiitigut Pinahurutit

Munarininganik atuqpaalirninganiklu
Inuit ilitquhiit una aturniaqqluaqtuq
pidjutauninga haqirninganik Nunavut,
uqauhiq atauhiq aturniaqqluaqtut
ilagijaini Inuit ilitquhiini. Manikhaat
Kavamani Nunavunmi pivagait
ilagani *Kanatamit Nunavunmilu
angiqatiriigunmi ukunani Uivivitun*

Nunagijaujumi Nalautit (Uqhuqtuumi)

Uqhuqtuumi nunagijaujumi
nalautit ihumagijaujuq agijumik
aturniaqaqtumik nunagijaujumi piquut
atuqtauhiinaqtuq ublutuaraagat
tamangnik Inuktitut Qablunaatulu.
Nalautikut tuharnaagakhat ilagijaa
Nunagijaujumi ilipqamaningani
agiklivalianingani ilitquhiq inuujuhiqlu.
Manikhaat pipkagaujut atuqtukhat
havaktunik, iglumi ihuaqutinik, piquatinik,
hivajautiniklu.

Akunniq Nalautiqarvik (Kangiqturaapingmi)

Manikhaat pipkagaujut nunagijaujumi
nalautikut tuharnaagakhanik, inungnik
tuhaqtitijutaujaangani nunamilu
tuharnaagakhanik, ukualu aguniitut:
ijuaqhijutit, ilihautit, aanniaqtailidjutit,
inulramiit, Inirnirit, ukpirniarutilu
tuharnaagakhat.

Uqauhirmi Kivgaqtuqtit Inuktit

Uqauhirmik aturniaqiaqtuq
ikajuqtuijuq akhuurutigiinaqtaptinik
ikajuqturiangani havaagit Nunavunmi
nunagijaujut ikajuqtilu ilitarijauningani,
atuqpaalirningani, ilipqamaningani,
aturningani pivalianingani una Inuit
Uqauhiit.

Nunavut Kavamangit
naunaijagiikhimavakhimajut
upautijaangat ukuat malrungujut
hivunikhangit pittairutikharnik talvuuna
Inuktut hanaqidjutikhangit talvuuna
Nunavut Angirutaangani:

1. ikajugiangani tamaqtailinik, atuqtakharnik, atuqhimaajutlu Inuktut nunalaani nunagijaini
2. Tunijaangat munagidjutikharnik ihivriudjutikharnik Inuktut hanaqidjutikharnik uvaniitun Nunavut Angirutaini

Tamaita manikhaat Angiqatiriigunmi ilijauhimajut hivulirmut pidjutaumut. Kavamat Nunavunmi nalunaiqtitijut aulaniqatiarnirmingnik aturiangani kiguliriinit inungnit uqauhirmik nuuniginik Inirniujunit inulramirnut. Ahiit atuqhimajut havauhiujut ilaqaqtut ilipmajaagani uqauhirmi inujuhiujut nipiliurutini qungialiuganilu, pivalianingalu amigajarningalu titiraqhimaut ihuaqutikhat Inuktut.

Aipaa pidjutaujuq ikajuqtaujuq himaitinit Kavamanit Nunavunmi. Una pidjutaujuq Inuktut ilaganiitug angiqatiriigutip ikajuriangani pidjutaumut Nunavunmi uqauhiliqinikut maligaujuq munarihi-maaqhugu atautikut aulanigik ikajutit ilipqamajaagani, aturia-gani, tatukhauvaalirianganilu Inuktut nunagijaujuni.

Havagviat Pitquhilijikkut pipkaijuq aituuhiakhanik ikajuutikhaniklu nunagijaujuni hulijutinik uqauhirmi atuqpaalirningani, ihuaqutini, upalugaijautini, pivalianiginilu.

21 nunagijaujunit hivuliqhuqtaujuq uqauhiliqinikut hulijutit havaarijauhimajut Uvani 2017-18, ilajuqaqhutiklu avatqumajunik 1,000 inungnik humiliqaa Nunavunmit. Ukua naittumik uqauhiujut:

Ajuiqhajut titiragianganik Inuktut (Kitikmeot Inuit Katujjigatigiingit, Iqaluqtuuttiaq)

Una havaakhaq ilaqaqtut ihivriurningani KIA-kut Uqauhiliqinikut Qanuriningainik takuukhauvaaliriangani uqautauninga uqauhiq amigaiqpaalirianganilu uqajuktut, ikajuqturiangani uqauhirmi havaakhaq ihuaqhivaalirianganilu titirauhimi atuqtut.

27 Qitirmiuni Inuinait katipkaqtauhimajut Iqaluktuutiami uqaqatiriigiagani, ihivriuqlugit, uqauhirilugilu uqauhirmi pihimajainik iniqhimajainiklu havaarijainiklu titirarninganik Inuktut.

KIA-kut havaktiqaqhimajut Inuktut aulapkaijukhamik uqaqatiriigutini upalugaiqhimajunilu katimanirni, iniqtirijuqlu atuliqujainik qanuq ihauqhivaaliriangani uqauhiq

nuutpalianikhaanik iliharnirmiklu

Qitirmiuni atuqtakhainik:

- Ikajuqtiriit havaqatiriilu
- TV-liqijaagani ajuiqhautikhatk
- Qilaudjaqtut
- Hanaujarnikkut
- Amigajainirmik atuqtukhanik
- Nunallaami piniarhimadjutikhat

Havakhimaqtun Inuinnaqtun Uqauhirnik Tamaqtailiqinikkut Ilihairutikharnik talvuuna Nunagijainik Hanaqidjutikharnik (Pitquharnikkut Ilihautiniq / Kitikmeot Ilituqhiliqijikkut Katimajiingit (KHS), Iqaluqtuuttiaq)

Qitirmiuni Inuujuhiliqijit Katimajit pihimajut nutaamik ilagiahimajumiklu titirauhianik Inuinnaqtun Qablunaatun Tukitaarutimik taiguakhamiklu uqauhiujunik pitquhiujunik qilautingnulu numirnirmi pihinik uqauhiujunit taijuhiujunilu ihuaqtunit. Talimagijaat Thele-nit Qiniaqhijit titiraqhimajait ukua hivunihijutit 1923-24-mi. Nutaq tukitaarut ilagiahimajumiklu ilaqariangani taijuhirmik uqauhirniklu uqauhiliqinikut hanahimajunit makpiraanilu Qiniqhijait taimani. Nutaq taiguakhaq piqaqtut 53-nik unipkaanik 30-niklu atuutunik titiraqhimajunik qiniqhijait

amigajiaqlugit titiraqtauniaqtut uvani *5th Thule-nit Qiniqhijit Nunaujaliugainit.*

Nutaanik taijuhirnik titiraqhimajuk ilaliutiniaquq qaritaujami ihuaqutimi aturllugit *Inuinnaqtun Lexicon-kut Nunaujaliugainit* ihuaqhaqtauniaqtuq hatqiriangani *Inuinnaqtun Uqauhirmik Nunaujaliugamik* atuqtukhamik.

Nunavunmi Hitmakerz-kunit Havaaq 3 (Iqaluit)

Nutaunikhaq havaakhaq uvani amihuni ukiuni havaakhaq ilaqaqtut malruungnik nunagijajumit atuqtuujarnirmik ajuiqhaqatigiiktut upipkaijutaujuk pivaaliqitijulu Nunavunmiunut inulramirnik. Nunavunmi Hitmakerz-kut ihulipkaijumajut atuqaqaqtumik ilitquhirmik atuqtakhait pipkaivlutik inulramirnik ihuaqutikhainik atuqtuujakhaliuriangani ima atuutikhat titirarniginik hananiginiklu ajuiqhajutinit tikitpaktunik humiliqaa Nunavunmi.

Nunavunmi Hitmakerz-kut hitamanik pidjutiaqtut:

1. Atuqtitpaalirlugit tuniqhimanigit hapiruirnigilu Nunavunmiut
2. Hakugikhiaaliriangani quviagilugilu Inuit ilitquhiit
3. Pipkailutik niuvigaulaaqtunik ajuruirutunik ajurniginik
4. Ilagiahimajumit nunagijajumit ajuruirutit atuqtitpaalirlugit havaami pivalianiginik atuqtukhanik

Ajuiqhaqatigiiktut nunagijaujunilu tuharnaaqtiviujut Iqalungni, Iqaluktuutiaq. Hitmakerz-kut hitamanik ublihimajut atuni nunagijaujumi aulapkaivlutiklu akiittumik nunagijaujumi tuharnaaqtivivingnik kiguani malruungni ubluungni ilihaijit uqarviqaqtut, tuniqhivaalirutinik uqauhiqaqhutik, atuutikhanik titiraqhutik tuharnaagakhaniklu hanajaangani ajuiqhaqatigiiktut.

Takuginai Webisodes: 2017-18 (Inuit Talavisiligiit Kuapurisitkut, Iqaluit)

havaakhaq pipkaijut manikhaakhanik hanahimaariangani Takuginnai-mik IBC-kut ilihautikhanik qungialiugainik tv-kut qungiakhainik nutaqqaat. Takuginai atuqtitivaaliqtuq atuninganik Inuktut pivaalirutauplunilu ilitquhirmik kinauninginik ukunani inulrammini Inuinarnik tuninguiqitirijutigiplugit, ilihautivlugit, inuuhirmi ajuiruirutinik ilitquhirmiklu ihumagijaujunik pivaaliriangani.

Qungiakhaq hanahimajut 26-nik 15-miniutesimikqungiakhanik qahaktunik qaritaujami DVD-miluniit Qivliqtunuami Kaimaluriqtuni. Qaritaujami qungiakhap ihuaqharninga akhuuqhajut qanurilirutiqariangani ukua nutaqqaat. Tamaita DVD ajikuhuiqtaujut pipkagaujut tamainit ilihaqaaliqtunit iliharvingnit Nunavunmi

iliharvingmi aturiangani tamainulu nunagijaujuni igluunut, laisiquaqtunik nunaqivivingnut makpiraaqarvingnulu.

Atuni qungiakhaq ihumagijaaqtuq atuqluaqtunik Inuit ilitquhiinik atuqtunik iliharnikuluniit ihumagijaujunik Inuktut ila atuqitaagani pitiaginit, Inuit aanuraagininik, pitquhiujunik, agunahuarnirmikluniit.

Nuttaqqat Inuktitut Taigualiurniq (Ilisaqsivik Katimajit, Kangirluraapik)

Nakuuniqhat havaat Iilitaqhivik-mi amigairutaujuq nutaqanik ukiuqaqtunik akungani talimanit 14-mut taigualaaqtunik titiralaqtuniklu Inuktitut, ihuaqhivaaliqtut uqauhiliqitinagut ilihautikhainik iliharniaqhaimajut nutaqqaat, amigaiqpaalirianganilu hanahimajut Inuktitut uqauhiliqinikut ajuqiqtuujutikhat Kangiqturaapingmi.

- Iliharuiraagata Uqauhiliqinikut havaakhaq: 30 nutaqqat ilauihimajut Iliharuiraagata Uqauhiliqinikut havaami Iilitaqhivik-mi Ilariinut Ihuaqtiqarvingmi Iglumi. Nutaqqat ihumagijaaqqluaqtut Inuktitut taiguarnirmik, titirarnirmik, uqauhiliqinikut ulapqijutinik Aanniarnaitumiklu tamuahimajut. Inuktitut uqauhiliqiniq ilaupkaijuq amihunik ilitquhirmi hulijutinik ilaqaqtunik hanaujaanik, unipkaanik

Inirniujunit, ukunaniklu ingilraat
ulapqijuhiinik ukiuplu ilagani
tamaitilugu hujutinik. Hulijutit
atuqhimajut Matimit Talimiunmut
3:30-mit 5:00-mut ubluumaat.

- Ilihaqtunik ikajuqtuijuq
hanaqidjutikhangit: Iliataqhivik-mi
uqauhirmik ilihajit manihimajut
ikajuqtuqpaaliriangani iliharvingmi
nutaqanik havaqatigiplugit atuniituni
iliharuiraaqata havaami. Iliataqhivik-
mi ilihajit havaqatituaqhimajulu
nunagijaujumi iliharvingmi ilihajinik
tikkuqaqhiijaangini ilihajitunik
ikajuqpaaliriaqaqtunik. Ilaujut
pihimajut turaagatiaqaqtunik
ikajuutinik Inuktitut atulaaqhutiklu
ajikutaqaqtunik ilihautikhanik
hanahimajunik haavitauhimajunik
Iliataqhivik-mi.
- Ilihalihaaliqtunik Hanaqidjutikhangit:
Iliataqhivik-mi atuqaaliriaqtut
Inuktitut Uqauhiliqiningmik
havaamik atuqtilugu Angajuqqaat
Pihulihaanuilu Nutaqqaat
iliharnigini. Uqauhiliqinikut
ilihajit ikajuqhimaanaqtut
iliharniaqhimajunik ilihajinik
ihuaqhajaagani ilihautikhanik
upalugaijautinik ilihajaaganilu
uqauhiliqigiaqtinagit ajuruirutinik
Inuktitut. Ilihagakhani upalugaijautit
akhuurutiqaqtut Inuinait ilitquhiinik
nahuriinaqtulu aturniginik ingilraat
unipkaagnik, hanaujarniginik,

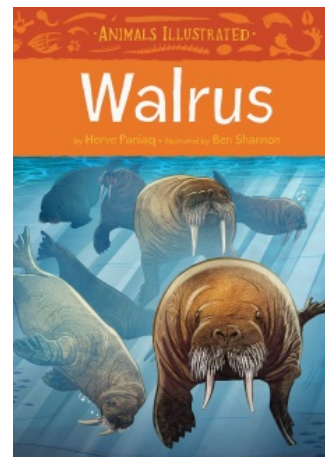
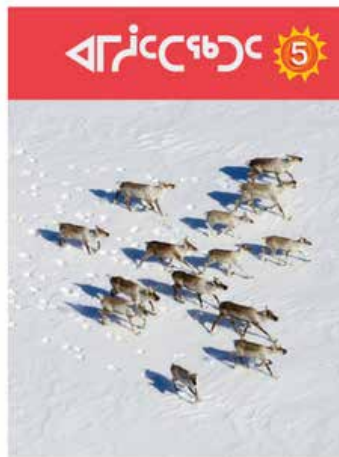
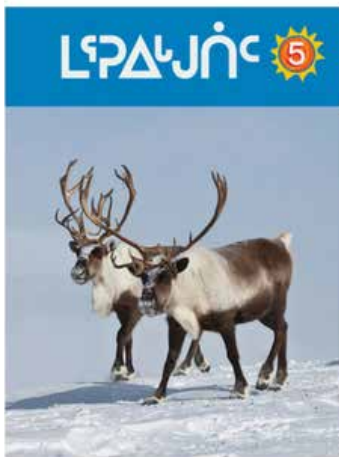
pihiinik, ulapqijuniiniklu. Havaaq
aulaniqaqtut 5 tallimani ubluni
atuni Havainiq 1:30-mit 3:00-mut
ubluumaat.

- Taiguarnikkut Nallauhiqivikkut:
Saniunituami nutaqqat
Uqauhiliqinikut Nalautimi
Tuharnaagakhamik turaagajuq
iliharniaqhimajunuanut (ubluumaat
tuharnaagakhat) ilihajitulu nutaqqat
(umuukpat tuharnaagakhat).
Atuqtilugit ukua tuharnaagakhat
Inuktitut Qablunaatunlu unipkaat
taiguaqtaujut ilihajinik, pulaaqtunit
nunagijaujumi ilalujunit,
Inirnikhangujunit nutaqqanilu.
Nalautikut tuharnaagakhaq
atuqtitujuq Inuktitut uqauhirmi
ulapqijutinik hivajaqtulu talvuga
akitaqautinik.

**Inuktitut Qaritaujanuami
taiguakhaq – Atauhiq,
Malruuk, Amihut /
ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ, ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ, ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ,
titiraqtauhimajut **Monica
Ittusardjuat-mit** (Nunavunmi
Malruungnik Uqauhiqaqtuni
Ilihaqtuliqijit Katimajit, Iqaluit)**

Una havaakhaq ilaujutilik
hananinganik, tuniuqhangninganik
atuliaaliriaqarninganiklu aturniqaqtuq
Inuktitut taiguakhaq. Una
taiguakhaq tamaat kalalik Inuktitut
qaritaujanuakut taiguakhaat nutaqqaat

ajuqigturiangani qanuq nalaumajumik ilitarijaagani aturiangani atautimik, malruungnik, amihuniklu piqutinik tajuhiujut. Amigaijarninga atuqtaujuq Inuktitut iliharnikut ihuaqutikhamik ikajuqturniaqtumik Inuktitut uqauhirmik havaat iliharniaqhimajut inigijaini, nutaqqiqivingni ilihaqaaliqtunilu humiliqaa Nunavunmi.

6-nanat Inuktitut qaritaujanuani taigukahat tuniuqhagaujut humiliqaa Nunavunmi, qaritaujamilu ajikutaa qahakhihimajuq akiitumik ajikuhiugakhamik qaritaujamit. Taiguakhaq ihuaqhaqtauhimajuq havaqatigiplugit Inuit ihuaqhaijit atuqhimajunik Inuktitut ilihajit.

**Inuktitut Uumajunik
Taiguakhaq – Aivingnik –
Uumajut Takuupkagaujut:
Aiviit/ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ, titiraqtaa
Herve Paniaq-kuup,
titiraujagainik Ben Shannon
(Nunavunmi Malruungnik
Uqauhiqaqtunik Ilihaqtuliqijit
Katimajit, Iqaluit)**

Havaakhaq amigaijariangani tuniuqhaklugilu tamaat kalaqaqtuq Inuktitut taiguakhaat nutaqqat inulramiilu ukuninga aivingnik.

Titiraujatiaqhimajunik takujakhanik taiguakhami ilaqaqtut aallatqiinik naunaijautinik uumajut qanurinigik Inuulu ingilraat qaujimajainik ihuaqtut inulramiit taiguaktit aturiangani. Piqaqtuqlu atuqhimajainit pidjutinik Inuinait agunahuaqtit ihumanatiaqtulu qanurinigik aiviit timigijait.

*Uumajut titiraujagaujut: Aiviit
atuqtitivaaliqtuq Inuktitut uqauhirmik*

takuupkaqtugit ilihactut Inuktitut tajuhuujunik pidjutiqactunik aiviit timainik, ingilraat aturniginik agunahuarutiniklu atuqtaujunik. 8-hanat ajikiit tuniuqhagaujut humiliqaa Nunavunmi qaritaujamilu ajikutainik Inuktitut taiguakhat qahaktut akiitumik ajikuhigakhat qaritaujami. Ajikutait tuniuqactauhimajut tamainut iliharvingnut, makpiraaqarvingnut ilihactuligivingnulu iglunut humiliqaa Nunavunmi.

Inuktitut Uumajunik Taiguakhaq – Ukiuqtaqtumi Amaruq – Uumajut takuupkagaujut: Ukiuqtaqtumi Amaruq/ >P>^bC^bƆ> <L>^bƆ^b, titiraqhimajaa William Flaherty, titiraujagait Sean Bigham (Nunavunmi Malrungnik Uqauhiqactut Iliharnirmik Katimajit, Iqaluit)

Havaakhaq hanajaagani tuniuqhaklugilu tamat kalaqaqtuq titiraujaqhimajuq Inuktitut taiguakhaat nutaqqat inulramiilu ukiuqtaqtumik amaqumik.

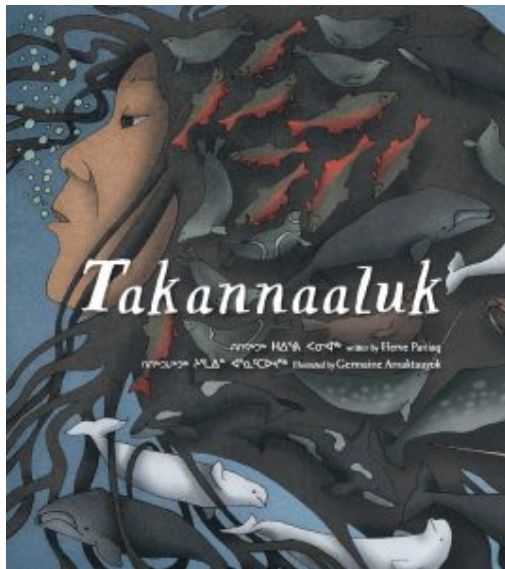
Una alianaqtut titiraujaaqtut taiguakhaq aallatqiinik naunaijautini uumajunik naluhuiqtaujunik Inuilu ingilraat qauhimajainik atuqtakhainik inulramiit taiguactit. Piqaqtuq atuqhimajunik qanuriliuruhiinik Inuinaet aguniaqtut, qanurinigat Ukiuqtaqtumi amaqtum timigijait hivunihijutulu taimani Inuit aturniginik Ukiuqtaqtumi amaqumik.

Uumajut titiraujagaujut: Ukiuqtaqtumi Amaruq amigairutijut Inuktitut uqauhirmik uqarikhijutiniklu ilagini ikajuqtirningani Inuit ilihajit Inuktitut uqauhirmik havaanik humiliqaa Nunavunmi. 8-hanat ajikiit tuniuqhaktauhimajut humiliqaa Nunavunmi qaritaujamilu ajikutait qahaktut akiitumik ajikuhigakhat. Ajikutait tuniuqhaktaujut tamainut iliharvingnut, taigualiqivik, iliharviujunulu iglunut humiliqaa Nunavunmi.

Inuktitut Unipkaamik taiguakhaq – Takannaaluk – Takannaaluk (malrungnik uqauhiqactut) titiraqhimajaa Herve Paniaq-mit, titiraujagait Germaine Arnaktauyok (Nunavunmi Malrungnik Uqauhiqactut Iliharnirmik Katimajit, Iqaluit)

Una tamaat kalaqaqtut Inuktitut unipkaaqtum taiguakhaat nutaqqat unipkagujuq Takannaaluk-mik hivunihikajut nutaqanik uumiga Inuit ingilraat unipkaaganik. Una taiguakhaq ihuaqhaqtajuq unipkaamik Takannaaluk-mik (ananajuq tajumi uumajunit), uqaqtigiplugit Igluningmi Iniqritit pihimajuq.

Una Inuktitut taiguakhaq ikajurniaqtut uqauhirmik ilitquhirmik aturniaqtumik, upidjutajuq unipkaaqtum ukua nutaqqat taiguaalaaqta Inuktitut. Takuupkainiaqtum nutaqanik ingilraat

Inuit unipkaganik, nunami aalaganiginik unipkamik unipkarutitianiklu ukunani Inuinarni. 8-hanat ajikiit tuniuqhaktaujut humiliqaa Nunavunmi. Qaritaujakut ajikutaa qahaktuq akiitumik ajikuhiugakhat ajikutailu tuniuqhaktauhimajut tamainut iliharviulraaqtuni akulirnilu iliharvingnut, taigualiqivik iliharviujunulu iglunut Nunavunmi.

Inuktut nutaqqat Qungianik Quviahugvia (Aallatqiinit Nunagijaujunit) (Nunavunmi Malrungnik Uqauhiqaqtut Iliharuunimik Katimajit, Iqaluit)

Una havaakhaq Inuktut qungianik quviahungmik ikajuqtuqhugu Inuktut Uqauhiq Tatqiqhiutaani. Quviahungmik pidjutaujuq atuqtakhamik naalagigani

ingilraat unipkaagujut qaujimajaujulu uqautaujuq humiliqaa Nunavunmi unalu takuupkainirmik Inuktut uqauhiq.

Inuktut Qungikahat Qungiaqtauniginik atautimiiitut ihuaqhaqtauhimajuuq ilaqaqtumik qivliqtunuami kaimaluriktumik atauhirmik napaaniklu ikaarnirmik hivituujuq Inuktut qungiakhat, Inuktut Qungianik Qungiaqtaujuunik Havaami Maliruakhaq, Aulapkaajip Ihuaqutaa taiguakhaq aituuhiaqtulu makpiraaga.

Nutaqqat ilauhimajut quviahugvingmi vutiqhijamajut takhihimajuqu nakuuniquhamik naitumik qungiamik una: *Ukpik Avingaqlu*. Qungiakhaq *Tiriganiaq Qupanuanuaqlu* Nakuutiaqtumik Ihumagijautiaqhimajuq. Ajikutait Inuktut qungialiuganik takujakhanik atautimiujuuni tujuutaujuq tamainut iliharvingnut, taigualiqivik iliharviujunulu iglunut.

Inuktitut Unipkaamik taiguakhaq – Kiviuq Igutaqlu Arnaq, titiraqtauhimajut Noel McDermott, titiraujagainik Toma Feizo Gas (Nunavunmi Malrungnik Uqauhiqaqtunik Iliharnirmik Katimajit, Iqaluit)

Tamaat kalaqaqtut Inuktitut taiguakhaq ingilraat Inuit unipkaaganik – Kiviuq. Una takuupkaqtitaujuq piqaqtuq atauhirmik akhuurutainik Kiviup aularningani agilramut, unipkaaqlu ilaqaqtut aturniqaqtumik tuhaqtijunmik taiguqaqtumut.

Kiviuq unalu Igutaq Arnaq qaijipkaijuq inulramirnik Inuit Unipkaaganik Inuktitut. Una alianaqtuq, upipkaijuqlu taiguakhaq ihuaqutauniaqtuqlu angajuqqanut, akulirni agajukhiilu ilihaviani ilihajjinit.

8-hanat ajikiit tuniuqhaktaujut humiliqaa Nunavunmi, qaritaujamiu ajikutaa qahaktuq akiitumik ajikuhiuqtaulaaq. Malruuk ajikiik tujutaujuk tamainut iliharvingnut taigualiquivik Nunavunmi.

Inuktitut Igavagiami Taiguakhaq Iglulingmit (Nunavunmi Malrungnik Uqauhiqaqtunik Ilihaqtuliqijit Katimajit, Iqaluit)

Inuktitut Igavagiami Taiguakhaq Iglulingmit qujajutaujuq ingilraat Inuit niqainik atufaarutaujumik utuqarnik igajuhirnik nutaaniklu igavlutik niqainarnik nunamit. Igajutit ilituqhaqtaujut pivaliahimahailu inungnit Iglulirmit avuqaqhutik qahaktunik nunagijajumi.

Taiguakhaq turaagajuq ukunuga ilariinut pipkaivluni itqautikhainik qaujimajakhainiklu Aanniarnaitumik igavagiami, ajurnaituniklu niqit

avukhainik. Titirauhiit tuutqikhaqtaujut
Inirnirit uqauhiinit atuqhimajamingnit
tautuktuujaaqtamingniklu niqit
hatqiqpalianiginik Nunavunmi.
Taiguakhaq avikhimajut malrungnik
uiguujungnik: immiraq, nirivaalirumajutit,
niqiluat, hiirnaqtut, tamuanuakhalu.

8-hanat ajikiit tuniuqhaktauniaqtut
humiliqaa Nunavunmi, qaritaujamilu
ajikutait qahaktut akiitumik ajikuhugakhat.
Ilaalu, malruuk ajikutait tujuutauhimajuk
tamainut iliharvingnut taigualiqivik.

Qiuqutinaut agitlugit Aihimavingmingnun Talvuuna Inuinnaqtun Uqauhirnik (Pitquhirnikkut Ilihautiniq / Kitikmeot Ilitquhiliqijikkut Katimajiit, Iqaluqtuuttiaq)

Una havaakhaq ilaqaqtuq pipkariangani
akhuurnaqtuq uqauhirnik
uqarikhijaagani havaamik unalu
uqauhiliqinikut ajugitumik Inirniujuniklu
Iqaluktuutiami. Havaakhaq katipkaijuq
nunagijajumi ilaujunik uvuuna
Maamaujut Pihujukhilihaalu havaagitigut,
Nutaqiqivingmit, Iliharuiraagatalu
havaarijajunit.

Tamaita havaat aulapkagaujuq
uqauhirnik ajungitumit Inuinnaqtun
uqauhirnik havaqatiqaqtumik
pingahunik aallatqiinik ukiuqaqtunik
piqatiriinik. Ukua havaat ihuaqhaqhimajut

atuni piqatiriit atuqtakhainik
pijauhimavlutiklu atautikut Inirniq
Iglumiujuq Qaujimanirmik Tigumiaqtit
pipkaijut ikajuutikhanik. Havaat
ilaqaqtut ukuninga: uqauhirnik
unipkaanik Inuinnaqtun, taiguarnirmik
Qablunaatut Inuinnaqtun, uqauhirnik
ilihautikhat uqaqpaliajutinit, ilitquhirnik
aturniqaqtuniklu hanaujaanik.

Iniqtigakhat atuni havami
agjumik amigaiqpaaliriangani
inulramiit Inuinnaqtun uqauhirnik
taiguqpaliajaagani, titiraqpaliajaagani
kangiqhitiarianganilu pipkailutik
atulaarninganik Inuinnaqtun
uqajuktunik ihuaqtikhaniklu.

Uqalimaarviginnga (Ilitqasiniq- Nunavut Taigualiqijut Katimajiit, Iqaluqtuuttiaq)

Una havaakhaq ilaqaqtut nipiliurnirmik,
takuupkaijaagani qaritaujamilu
iliurarninganik malruuk nutaqanut
unipkaangnik Nunavunmit. Malruk
atuqtuuk nutaqanut unipkaangnik
qaritaujamtajuklu Ilitqaaqtaniklu
taiguariami atuqtakhait amigaiqhimajut
nutaanik taiguakhanik hanahimajunik.

Ilitqahiniq havaqatiqaqhimajut
Pinnguaq ihuaqhaijaagani atuqtukhamik
ikajuqturiangani amigaiqpaalirnit
aturniginik nutaqanut unipkaat Inuktut
nutauniqhaniklu ihuaqutinik pigjarutiniklu
Inuktut Uqauhirnik/uqarikhivaliajutiniklu.

Ihuaqt akiituq ajikuhiuriangani ikajuqturniaqtuqlu pivalianiginik ihuaqhutunik igutaagituni titiraujaani, qungiakhanik tuhaqhaagakhaniklu. Ilaqaqtut ilitquhirmi aturniqaqtunik alianaqtuniklu Inuktut unipkaanik atuqtakhainik nutaqqat taigualaaqtainik nipiqaqtunik nipaitunikluniit ilagijakhainik piqaqlutik.

Una ihuaqt ihuaqtuq ikajuriangani angajuqqaat uqaritiagitunik Inuktut uqauhirmi ajuruirutunik kihiani taiguaqatiqarumajut nutaqamingnik ikajuqturianganilu uqauhiinik uqauhiliqinirmilu ajuruirutunik pivalianigini.

Kiviuq Utirninga: Inuit Uqauhianik Qungiakhanik Nunavunmi Nunagijaujunit (Qaggiavuut Katimajit, Iqaluit)

Uvuuna qungiaqakhakut havaami Nunavunmi nutaqqat inulramiilu ilaulaaqhimajut ajuiqhaqatigiiktut uqaqatiqariangani qanuq unipkaaq

Kiviuq ilihaininganik tuniqhimajutimik, iglangnaqtunik, hapigijutiniklu. Ajuiqhaqatigiiktut ilihqaqtitajut humiliqaa Nunavunmi qungiaqtitijutinit, numirnirmit atuutiniklu ihumagijaqluaqhutik. Pidjutauninga ajuiqhaqatigiiktut uqauhiqariangani nanminik aulapkarniginik, uqaqatiriigutunik, nakliguhungnirmik ikpigijamingniklu munarininganik.

Qungiaqtitijut hitamat talimaluniit piguaktit atuqtuujaqtulu tamainit pingahunit Nunavunmi nunanit malruuklu Inuinaak Inulramiik nipinik/qulirnuklu nutaunihanic pivaliahimajut ilihaiplutiklu ajuiqhaqatigiiktut. Saivat (7) Inuit inulramiit pipkajut ihuaqhajutunik ikajuutinik.

Hanajit pulaaqhimajut 13-nik nunagijaujunit Uvani 2017-18. Atuni nunagijaujumi, Kiviuq ikajuqtiirrit havakhimajut atautimiujuunik akungani 30-mit 50-mut nutaqanik inulramirniklu ukiuqaqtunik akungani 11-mit 17-mut, ilihautivlugit unipkaanik, atuutinik, qilautingnulu nuumgutunik hananiginik havaqatigijutinilu ukua ilaujumajunnutaunihani pidjutini qungiaqhami.

Kiguani atuni nunagijaujumi ajuiqhanirmi, Kiviuq piqatiriit qungiaqtitijut inulramiit ilauniginik iliharvingni nunagijaujumululu. Atuni qungiaqhaq ilaupkaijuq Inuinarnik piguaqtunik, atuqtuujaqtunik, Inirniujunik, inulramirniklu.

Qitirmiut Inuktut Auladjutikhaq Havaaq 2mi (Kitikmeot Inuit Katujjiqatigiingit, Iqaluqtuuttiaq)

Una havaakhaq atuqtitivaaliqtuq
Inuinnaqtun uvuuna amigaijarninganit
tuniuqhangninganiklu Qivliqtunuit
Kaimaluriktut piqqtut uqaqatiriigutunik
Inuinnaqtun.

Nunagijaujumi aanurajiuqtut
akitaqutautit munarijaujuq ikajuqtiriinit
ukualu Hinaani, nirirjuaqhimajulu
atuni nunagijaujumi ilagiplugit
nunami nalautikut akhuuqhaijutit
atuqpaaliriangani Inuktut.

Inuktut Atuutunik Katimarjuarniq (Unaq Ilitquhiliqijit Katimajit, Iqaluit)

Aulapagaujuq Iqaluit Qiqaijaluarvia
19-mit 22-mut 2018-mi, una
huliviujuq katijutaujuq Inuinarnik
atuqtuujagtunik humiliqaa Nunavunmit.
Ihumagijauluaqtuq katimarjuarnirmi
agiklivaaliriangani qaujimaniq
akhuurutaunuk atuqtukhaniklu
Nunavunmi hanaujaqtit atuqpagainik
Inuktut atuqtuujakhaliuqhutik.

Qulit Nunavunmi quuliujuq Inuinait
atuqtuujagtut qaitqujauhijamajut
Iqalungnut uqauhiqariangani
akhurutigijatik tikkuaqhijaanginilu
pigiarutaunuk aniguriangani ukua
akhuurutaunuk. Ajuiqhaqatigiiktut
aulpakagaujut amigaiqpaaliriangani
ilaujut qaujimanigit tuniqhimanigilu
hanahimariangani atuutikhanik Inuktut.

Malruuk hanaujaqtik hivuraanit
qaitqujauhijamajuk pipkaijaagani
Inuinarnik hanaujaqtinik
ajugijutigijamingnik qaujimajamingniklu
atuqtuujaliqijinit havagviujunik. Nipiliuqtit
havaktut, qungiaktakhanik qiniqhiajit,
alياهوvngmik takuupkaivaaliqtitijit
naunaipkutiqagtunik atangujaq
ilauhijamajutlu.

Ajuiqhaqatigiiktut huliviit atuqtauhimajut
humililiqaa nunagijaujumi inuulu
qungiaqtitijut takuupkaqtitaujulu.

Nunavunmi Qungiat Nunanut Tikiqpalianigit (Nunavunmi Ilikuuqtuq TV-kuuqtitijutinik Havaqatiriit (NITV), Iglulingmi)

NITV-kut havaqatigiplugit nunagijaujuni
timiujunik atuni nunagijaujumi
iliurajaangani nuutaulaaqtunik
qaritaujakkut qungiarutinik (nunagijaujuni
quungiarvik) havitulutiklu Havainiq
qungiakhanik Inuktuttuqtunik
qungiakhanik Isuma Qungiakhaliuqtinit,
Arnait Qungialiugaanik, Inuit

Qungiaqhaliuqtit Kuapariisiujumit ahiinilu ilikut qungialiugtinit Nunavunmi. Pingahut Inuit havaktitaujuq ihuaqhaijaagani uqaqatiriigutikhanik / upipkaijuitinik, ihuaqhaqlugit tuutqikhaqlutilu qungiaqtakhat.

Qulit nunagijaujut (Arviat, Kangiqliniq, Mitimatalik, Iqaluktuuttiaq, Kingait, Igluligaarjuk, Uqhuqtuuq, Iglulik, Hanirajak, Kimmirut) tikkuqaqtaujut iliuraivigijaagani atuqhimaaginaqtukhanik qaritaujakkut qungianik qungiarutinik qakugunguraangat qungiaqtitivagianganik qaritaujamit tuutquumavingmit Inuktitut qungiakhanik uvani Isuma TV. Qulit qungiarutit atunniit tujuutaujut ukunuga nunagijaujunut, atuni ilaqaqtunik qaritaujamik piqaqtunik 100 qungiakhanik. Siksit qungiani ihivriugakhat atuqtitaujulu pipkaijaagani hivunihijinnik qaujimajunik qungiaqhaliuqtit qanut inulramiit Inuit qungialiuktit aulaqtirianganik nanmini nunagijamingni.

Takuupkaijaagani qungiakhanik hatqirutaujuq ihumagijauvaalirianganik Inuktitut qungiaqhaliurnirmik. Taimainingani, NITV-kut tunihijut hivunihijutinik katimanirnik avanmulu aturniginik atuqtakhait ikajurianganik ukua ihumagijaaqatut qungiaqhaliuriamingni.

Ilitivut

Hakugikhivaaliraahuluhu (Iqihimalugu Tunngavigijaqut) **Havaaq II (Ovayok Tuhaqtiliqijut** **Katimajjigit, Iqaluqtuuttiaq)**

Havainiq nalautikut tuharnaagakhat pidjutiqaqluaqtut Inuit ilitquhiinik uqauhiiniklu hanajauhijaujuq ilipqamajaagani nunagijaujumi unipkaanik, igilraarnitanik unipkaanik itqaumajaujuniklu. Iniqturumajaujuq havaami takuupkaijaagani ilitquhirmik aturniqaqtunik qungiakhanik aturllugit Inirnit ihuaqtaulutik uqariktunik Inuinnaqtun.

Inirnit malungniklu uqauhiqaqtut nunagijaujumi ilaujut uqauhiqaqtut qaijimajamingnik atuqhimajamingniklu inuuhirmik maniqami. Inirnit uqaqatigijaujut agilramingni ajuqhaqata ilaujaamingni nalautikut tuharnaagakhani. Tamaita tuharnaagakhat nipiliuqtauhimajut atuqtauvakhutiklu Havainiq pivikhaqarningani.

Havaakhaq ilaqaqturlu ilaujaagani nipiliurllutiklu malrunni havainirni Inuinnaqtun ajuqhaqatukhanik Iqaluktuutiami, nipiliuqhugit tuharnaahugilu nalautikut. Una pidjutaujuq kitumiliqaa nunagijaujumi ilaujumit ilitaagani nutaanik uqauhirmik ajuruirutinik.

Havaakhaq hatqiqhijutaujuq ataktakhanik ilitaagani nutaanik ajuruirutitik, unipkaanik, ingilraat unipkaanik taimaini inuujuhirnik atautikut atuqpaaliriangani uqauhiq tuharnaqaqtajaagani.

Qitirmiut Inirnikhat Ihivriuqhimaagtun Qitirmiut Uqauhingit Pitquhingitlu Upalungairutikharniklu (Kitikmeot Inuit Katujjiqatigiingit (KIA), Iqaluqtuuttiaq)

Tallimat Inirnit atuni nunagijaujunit Qitirmiunit katipkaqtajut uqaqatiriigiani uqauhiq ilipqamajauninganik atuqpaalirninganiklu.

Uqauhiujut ilaqaqtut KIA-kut uqauhiliqinikut qanurininganik havaakhat ikajuutilu, qilautingnut numirutit, maniqami tangmaarviujut, mamihautit, unipkaniklu avanmut uqauhirjauniginik. Uqauhirmik ajugijutiqarniginik atuqtuq hatqigaujut ihivriuqtauvlunilu Inirniujunit. Atuqtaujuq pipkaijuq atuqaaqtunik ilituqhautinik

uqauhirmik ajugijutiqarniginik.

Saivani ubluni katimaniq ilaqaqtulu ajuiqhaqatigiiktut, unukangat hulijutikhainik ilaujut nunagijaujumu niriuarviit pipkaijaagani qanuriliginik uqauhiliqinikut hulijutini. Katihimaniq unipkaaliuqtauhimajuq nuami TV-kut qungjakhaliuqtinit, atunilu inuit uqaqatigijauniginik takuupkaijut atuni Inirniujumik. Una pidjutaunuaqtut qaujimanigit ihumatunigilu pijaujaagani tamainit nunagijaujuni ilaujunit ilitaagani.

Ilaqatigiikhugit Unipkaavut Atuqhimaagtavutlu (Kitikmeot Inuit Katujjiqatigiingit, Iqaluqtuuttiaq)

Qilautingnut numiqtit, atuqtit unipkaaqtulu katihmajut avanmut uqauhirjaagani unipkaat atuutini ihumaliuriamilu qanuq takuuqhauvaaliriarningani unipkaat taimani inuujuhirmi piqujaugit. Ilaujut ilauhijajulu haavitauninganik qilautingnut numirnimik atuutikhaq aulapkaivlutiklu inunik qilautingnut numiriangani qauipkaijaagani ilihimialiqtamiginik ajuiqhaqatigiiktut.

Tallimat inuit atuni Qitirmiuni nunagijaujunit tikipkagaujut Iqaluktuutiamut atauhirmi Havainiq upalugaijaagani taijuhiujuniklu ihuaqhajjaagani. Atauhiq aulapkaijuq uqariktut Nattilingmiutut uqauhirmik

havaktitaihimajuq ihuaqhaijaagani
uqaqatiriigutininik.

Avanmut uqaahirinigit unipkaat
qilaujarnikut pihitigulu ilaujunit
kangiqhivaalirutigijait Qitirmiuni Inuit
Inuujuhiinik, pitquhiinik, maliruagininik,
atuqtainik, ihumagitiarniginiklu
atuqtuninik. Itqaijutaujuq ila amihunik
qaujimajutini ilakuinaunigininik
uqaahirmik qilautikut numirnirmik una
uqaahiq ahiuninganinik piqagininganiklu
ilitquhirmik nuutaunigininik ukunuga
kiguliriinut inungnut.

UQAUHILIQINIKKUT IKAJUQTIKHANIT INUNGNUN TAMAINUN NUNALAANI

Nunami havagviujut

Havagviat Aanniaqtailinikkut

Aanniaqtailinikut Kivgaqtuqtit Inuktut

Havagviat Aanniaqtailinikkut havaaqaqtut pipkaijaamingni tuhuamajutinik kivgaqtuqtit inungnut Nunavunmi ilitaritaujimajuni uqauhirni. Una aturniaqqluaqtut ihumagiplugit Aanniaqtailinikut kivgaqtuqtit, atuqpagiagani kangiqhimatiarutit ukunanga pipkaijumit kivgaqtuqtaujumilu, nalaumajuniklu ilituqhautinik.

Ukiakhami 2017-mi ukua malruuk makpiraak iniqtauhimajuk kivgaqktuqtimit:

- *Hivvani Ilituqhainirmik Unipkaaq Havagviat Aanniaqtailinikkut Ajurirutainik Ilituqharniginik Atuqtitijaagani Kivgaqtuqtit Inuktitut, Inuinnaqtut, imaalu Uivivitun*
- *Kavamat Nunavunmi, Havagviujut Aanniaqtailinikkut Ajuruirutinik Ilituqharninganik Atuqtitaagani Ikajuutinik Inuktitut, Inuinnaqtut, imaalu Uivivitun: Atuqtakhanik Unniudjutit*

Ukua malruuk unniudjutit hakugiktumit tungavingmit pivalianinganik Havagviat Aanniaqtailinikkut Uqauhirmik Upalugaijaunmik (ila upidjutinik, tuhaumajutinik, akituniginiklu). Upalugaijaut tikkuaqhijuuq upidjutikhanik, nahurijaujunik qanurilinihanik, pivikhaqarniginiklu hivigitumi (1-2 ukiuni), hivituvaaagitumi pivikhaqarningani (3-5 ukiuni) hivitujumi pivikhaqarningani (5-10 ukiuni) titiraqaaqtauhimajut Qiqaijalirvia 15-mi 2018-mi.

Havagviat Maligaliqijitkut

Maligarnut Numiktirniit Uqaqtitlu Kivgaqtuqtit (Apiqhuijit tapkuatlu Maligalirijit Havagvia)

Tamna piqaqtinni uqaqtit Kivgaqtuqtit atuqpiarialik ilagijit tapkuat Nunavut Apiqhuijit Kivgaqtuqtit. Uqaqtijut pijalgit qau tamaat.

Manikhaat atuqtauhimajut ilagani akikhivaalirianganik manikhaagit pingahut Inuktitut maligaliqinikut nuuptirijit inigijait Havagviat Apiqhuijulijini, katraqaqtitaajulu uqaqtiliqituijit kivgaqtuqtit. Tamaita malikhautiqaqtunik ilitugipkaktavakhimajut talvani Maligaliurjuarvingmi titiraqtauniaqtuq Qablunaatun, Uivititun, Inuktitut malikhautiplugu *Ilitarijauhimajut Uqauhiit Maligaaq*.

Katitauni allangurnit oiqujat maligaitlu makpiraliuqtaungmijut tapkununga Qablunaatun, Uivititun tamnaluk Inuktitut. Maligarnik Havagvingit qaritaujakkut iniqhimajunik tamainik malikhautikhangit Inuktitut.

Uvani 2017-18 Tallimat maliruakhat nuuptiqaqtuhimajut amigaijaqtavlutiklu Inuktitut atautimut 378 makpirnigut, 25-lu maligat haavitauhimajut Maligaliuqtit Katimaviani. Ilalu, atungani Qitiqqaqtijuuq 2017-mit Qiqaijalirvia 2018-mut piqaqhimajuuq 136-nik apiqhuijutikuuqtunik ukunani uqaqtiliqituijit kivgaqtuqtit pipkagajut Inuktitut, hama aviktuqtauhimajut nunatigut:

- Qikiqtaalungmi (Iqaluit): 90 apiqhuivit
- Kivalliq: 26 apiqhuivit
- Kitikmeot: 20 apiqhuivit

Nunavunmi Igluliqijirjuatkut (NHC)

Nakuuhivallirni Pilarni Inungnut Kivgaqtutit Inuktitut

Una havaakhaq pinahuaqtai nakuuhivallirni pilarni nunaliujunut igluqaqtunutlu kivgaqtutit piqiaqtinni titiraqtijut kivgaqtugatlu kivgaqtutit pilarni Inuktitut, ilautitlugit tuhaqhitit, unniqtutit tiliurutitlu piqaqtinni igluqaqtunut. Tamna maniktaq atuqtaungmijuuq ikajuqturni

ajuiqhautikhat, ajuiqhaqatigiiktut imaalu numititirinnikkut ikajuutikhanginik Inuit Uqauhiit inungnut kivgaqtutit.

Uvani 2017-18 NHC-kuni hanahimajut numiktirijut Inuktitut imaalu Inuinnaqtun ukua atauhirmik uqauhiqaqtut iglunik atuqtut kivgaqtugaujulu kangiqhijaagani aturiaqarniginik NHC-kuni havaanik, itqamajutiniklu taiguakhanik igluliqijit titirarviini.

Ukua numiktirinnikkut iniqtut:

- Una 2016-17 NHC-kut *Aipagutuaraagat Unipkaagit* (Inuktitut Inuinnaqtunlu)
- GN-kuni havaktut Niuvigakhainik Iglunik Havaaq (Inuktitut)
- GN-kuni havaktut Niuvigakhainik Iglunik Havaaq taiguakhaq, uuktutikhamik titiraakhaq, NHC-kut Iulumuqtumik Uqatiarunmik Iglumiuniginik NHC-kulu Iulumuqtumik Uqatiarunmik Iglumiugatinik (Inuktitut)
- LHO-kut Titirait: NHC-kut taiguakhaq nuuptiqtitaa Qamanirjuami LHO-mi (Inuktitut)
- Niuvigakhat Igluut Numiktirinnikkut: Una taimaituq igluukhaq atuqtakhaq nutaagujut amihunut Nunavunmiunut. Nuuptirijutit pipkagaujuq kivgaqtugaujut kangiqhivaaliriangani havaamik aturiaqaqtunuklu talvani. (Inuktitut Inuinnaqtunlu)

- Igluqpangnik Hanajit Ihumagjainik: Titiqiviuujumi nutauniqhaliqijit havaktut pivaliahimajut, nuuptiqtitugilu, atautimijut ajuiqhautikhatk hanahimajut. (Inuktitut Inuinnaqtunlu)
- Ikulaaqtuqagitaagani Havainiq Hivuniqhijutit (Inuinnaqtunlu)

Qulliq Alrujaqtuqtunik Ikumadjutiit (QEC)

Nakuuhivallirni Kivgaqtutit Tuhaumatjutit Inuktitut

Qulliq Ikumalirijit Kuapurisan piqaqtitai Nunavut nunaliujut hivuranaittumik, naahurijaulat, huniumaittut akituvallangittutlu ikumatjutit ilakhat kivgaqtutitlu. Uvani 2017-18 saivatiigujut (17) makpiraat inungnut / qungjakhamilu tuniuqhagakhanik nuuptiqtauhimajut, malruuklu (2) uqarutaujuq naiguvlutiklu (9) aallat makpiraaq (ila taiguakhanuit, naunaipkutit, pivaalirutit hanahimajut, taimaitut).

Makpiraat numiktiquatujut ukuninga:

- Tamainik kititirutinik hanahimajut
- Qulliq naunaipkuta
- Aanirnaittumik maliruakhat
- Iilitarnaqtuq e-mik sainiutaujuq
- Havaktut naunaipkutinuaqit
- Aulajutinik Atutiarniginik naunaipkutinuit

- Aulajutunik Atutirninganik kalajakhat makpiraat
- Facebook-kut atuqpaalirninganik
- Nunavut Ubluanik kalajakhaq makpriaaq
- Tiiviikkut naalautikkut qanuqlu
- QEC-kut qaritaujami qungialiugaat ahiinik aulajutikhanik hanahimajunik

Haamlatkut Kivgaqtutit

Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut (CGS)

Tahapkuat pigiarutit havarijaujut tapkunanga Havagviat Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhautikkut.

Haamlatkut Inuktut Ajuiqhajut Pinahuarut

Maniktakhai uumunga havaakhaq piqatitaujuq tapkununga Nunalingni ajuiqhautikhat Havagviat (MTO) piruqharni Inuit Uqauhiit pilarni tahapkunani Nunavunmi 25 nunaliujut pipkarahuaqhugit ajuiqhautikhat Inuktut nunalingni havaktinut ikajuqtitlu.

Nunavunmi nunaliujut pijumajut atqunia Inuktut nunaliujuni havagvit piplugu nakuuniqpamik kivgaqurtmagit

nunaliujut, tapkuat havakti nunaliujunutlu. Ikajuqhiutijangi aturnia Inuktut tapkunani nunaliujut havagvini, tapkuatlu MTO-kut pipkaijut ilihautinik Inuktut tapkuatut katimatjutinik titirarniq ajuiqhaqatigiiktut. Ilihariniq Inuktut pinahuaqtitai hakugikhivalliqtailu aturni Inuktut nunaliujuni havagvit.

Atuqtilugu Uvani 2017-18 Hamliujuni Inuktut ajuiqhautikhatk Havaaq pipkaijuq manikhaakhainik MTO-kut pivalianingani malruungnik nutaangnik qaritaujami ilihautikhangnik, atuqtaulaaqtunik 2018-19-mi:

- Ataniujut Tuhaumajutainnik: Pipkaijuq aturiaqaqtunik ajuruirutinik uqaqatiqatiariangani ihuaqtumik Inuktut havagvingmi. Titirarnigit uqauhiqaquq tuhaumajutinik pigiarutimik, titirarnirmik pigiarutimik, qanuriniginik titirarnirmi tuhaumajutinik, titiqijutinik, takitqijanik titirauharnik, inungnut uqauhikhanik, nivliqhimitumik tuhaumajutimik, katimajutiniklu.

- Hamliujumi Kivgaqtuqtanut
Ikajuutunik: Nanminik
pigiarutaujuq qaritaujami
ilihautikhaq pipkaijuq ilaujunik
aulaqtiriarutaujunik tamangni
Qablunaatun Inuktitut uqauhirni.
Uqauhiujut iniriiqhimajunut ilaujut:
Ilaunit kavamani havaktiujut;
kivgaqtuqtaujunut ikajuutainik,
havaqatigijaagani ajurnaqtut
inuit, tuhaumajhutih aulaniginik,
pivalianinganiklu nanminiq
upidjutikhamik upalugaijaunmik.

Ilgiarutaani, MTO-kut pipkaijut uumiga
talimani ubluni ajuiqhajutunik Iqalungni,
pidjutaujuq ilaujunik atuqtakhamik
ilitaagani katimajutunik titirarnirmik
katimajit katimaninganit ublutuaraagalu
aulaniginik. Ukua lhumagijaujut
uqautauhimajut:

- Inuktitut titirariami naqitaunmut
- ICI-mi atuqtauluaqtut titirauhirmik
atuqtumik
- Titirariami ajuiqtakhait
- Hamliujuni taijuhiujut

Saivat (7) ilauhimajut uvani ajuiqhanirmik
siksinit (6) nunagijaujunut:

- Kinngait (1)
- Salliq (2)
- Sanirajak (1)
- Iglulik (1)
- Iqaluit (1)
- Mittimatalik (1)

Ikajuqtit Hamlaujunit Malirualiriangani

Una havaakhaq piqaqtitai maniliqtuutikhat
nunaliujunut nutanguqtirninut
nunaliujut titiraqutai nakuuhivallirnilu
malikharni tapkununga *Inuit Uqauhingit
Tammaqtailininga Maligaaq.*

Nunaliujuni kavamaujut havaqarialgit
ilaliutinut Inuktitut inungnut
titiraqutimingnut, ilautitlugit
irininaqtut annivikhat titiraqutai,
takujakhat hatqiqtitaunilu. Nunaliujut
piqaqtitmijai Inuktitut tapkuat titiraqti,
kivgaqtutit uvaluniit kivgaqtugaujut
kivgaqtutit pijaulat inungnut. Tunitjutai
maniliqtuutikhat ikajuqtuqhugit
malikharni piqaqtitaujut nunaliujunut
havangujuni piplugit.

Tahapkuat nunaliujut pitaqtai manikhat
talvani 2017-18:

- Iqaluktuuttiaq
- Kimmirut
- Iqaluit
- Kangiqliniq

Piqaqtut 155 nunaliujut titiraqutai,
takujakhat, hatqiqtitatlu pinguqtaujut
Inuktitut, 70 titiqat kipuktigaujut, tapkuatlu
53 havaktit piqaqtitai titiraqtiunig
kivgaqtugatlu kivgaqtutit Inuktitut
tahapkunani nunaliujuni:

- Iqaluktuuttiaq: 6 havaktiit
- Kimmirut: 6 havaktiit
- Iqaluit: 35 havaktiit
- Kangiqliniq: 6 havaktiit

Haamlatkut Kivgaqtutit

Havagviat Pitquhilijikkut (CH): Nanminiq Havaaqaqtunit Inuklut Ikajutaujunik Pinauarutit

Kavamat Nunavunmi tuhiqhimagajut atuqhimaginariangani uqaqatiriigutit nanmini havaaqaqtunik timiujunik ikajuriangani aturiangani upalugaijarianganilu pivagiagani uqauhiliqinik aturiaqaqtainik ilagani uqauhiliqinikut maligaujuup. Tahapkuat inmiguqtut ilagijai huliniit atuqhugit Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq.

Una havagut piqaqtitai maniliqtuutikhat pilaqtunut inmiguqtut ilagijai timiujut aulattijut Nunavunmi qiniqtut nakuuhivallirninut malikharniqtik pijalingnut tapkuat *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*. Talvani 2017-18 tamna Havagviat Pitquhilijikkut maniktaqaqtitai tahapkuat havangujut:

Iqaluit Mikijut Nanminilgit Havainirmi Ajuiqhaqatigiiktut (Iqaluit Katimajit Maniliqtutit)

Havainirmi ajuiqhaqatigiiktut havaqatiginut pijauni maligatigut kiinaujaliqutitlu atuqpangnit mikijunut nanminilgit, tamna inmingnik havaktittut maniliuqtiungittutlu. Ilinni huliniit

pijaujut mikhaanut aadjikkiktunut himmiqtautini tamatkingni Inuktitut Qablunaatunlu.

Piqataujut ilaujut nanminilgit hannaijaqtut pigiarni nanminilgit, tamnaluttauq ublup ilainani ubluq

tamaatlu nanminilgit nanminiaqtut. Tamna allangurnia katimavik pijaqaqhimajuq inikhaqaqtinninut amihuniqhat inungnut niriugijaujunut.

Havagutit Makpirat Numiktitiqhimajut Inuinnaqtun (Nunavut Aquinikkut)

Una havaakhaq ilalik kipuktarni Nunavut Aquinikkut Nanminilgit Niuvrutauni Niuvrutailu Hannaiqtut Atuqtauvangnit havagut makpiraq Inuinnaqtun. Tamna havagut makpiraq hanajakhaliuqhimajuq piqaqtinni pulaaraqtut aulattijit tuhagakhat tapkuninga pulaaraqtut havagvit nanminilgitlu aupattijit.

Titiraqutit Nirijakhatlu Numiktirinikkut (Grind & Brew Ltd)

Numiktirinikkut nirijaqturvingmi nirijakhat titiraqut.

Inuit Uqauhiq Parnaut Uqauhiq ajuiqhautikhat Titirakkut Numiktirinikkut (Nunastar Piquitait Nanminilgit)

Ajuiqhautikhat iliharvit pivaliatitaujut agjaqtaujutlu ikajuriangi Frobisher Inn hiniktarvik havaktit tamnalun Nunastar Atuaqtuaqtut havaqatigit ilitai atuqtauvangnit Inuktitut taidjuhiit uqauhitlu.

Hunat pivaliatitaujut, titiraqtaujut piqaqtittugitlu pingahunut iliharnit iliharvit, tamnalun piqutaujut-titiraqutai, qaritaujakkut atiliurvit nanminilgitlu naunaipkutai titirannuit kipuktigaujut Inuktitut.

Inuktitut uqauhiq ajuiqhautikhat titirarnitlu piqaqtitaujut havaktinut aturahuaqtinnahuaqhugit atuqtauni Inuktitut havagvingmi nunaliujunilu. Ilagiplugitlu, tamna havaakhaq pipkaqtai

Nunastar/Frobisher Inn atuqatigingni Inuktitut tuhaumatjutit atuqhugit uqauhirnut, titiqat qaritaujakkutlu tuhaumatjutit.

Titiraqutit Aanurarijaujutlu: Qablunaatun tamnalun Inuktitut (Nunavut Tuharnarutit Nanminilgit)

Hanajauni titiraqutit havaktitlu atuqtakhait Inuktitut. Tamnaluttauq, titiraqutit pinguqtaujut qunngiakungittuq qunngiakutlu hatqiqtauni talvani Astro Qunngiarvik, pijakhai piksa suriaqtit taigualarni tuhagakhat Inuktitut.

Atiigo Media Uqauhiq Hapumminit Malikharni (Atiigo Media)

Numiktirinikkut tamaita inungnut-hanmijut hatqiqtitat aturahuaqtinnilu hunatInuktitut, ilautitlugit qaritaujakkuvik, titiraqut, naunaipkutaunit tuniuqagat, tapkuatlu havagviujuni hatqiqtitaivik hunat. Ilagiplugitlu, titirni Inuktitut tunngahutit atuqpangniqhatlu uqauhit pivaliatitaujut tapkununga Qablunaatun uqajuktunut havaktinit.

Munariningagut Kiujutilu

Havagviat Pitquhilijikkut (CH)

Havagviat Pitquhilijikkut aulapkailuaqtuq munarininganik kiujutaaniglu Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq.

Talvani 2017-18 maniliqtuutikhat angirutit uvaluniit kanturagutit pigiaqtitaujut tapkununga tallimat timiujut malruklu kavamatkunnilu timiqutigjangit:

- Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhakautikkut
- Havagviat Pivalliajuliqijikkut Ingilrajuliqijitkullu
- Havagviat Ilinniaqtuliqijitkut
- Havagviat Aanniaqtailinikkut
- Havagviat Maligaliqijitkut
- Nunavunmi Igluliqijirjuatkut
- Qulliq Auladjutiqhanut Kuapuraisinga

Ilagiplugitlu, allatqit qaujimajuijut/havagvit piqataujut ikajuriangi tapkuat Havagviat hivuani pigiarutit tapkuatut:

- Ikajuqhugit tapkuat ikajuqtigikhutit maligait havagutai pivaliatinni. Una havaguta ilagiarniaq nunaliit avikhimaniyani pilarnigut parnaijainiq, aulanit ikajuqtigingnilu uqauhiq pigiarutai.
- Tamna pivaliatnnia tamna Iilitarijahimajunik Uqauhiliqinikut Tuhaumatjutit Kivgaqtutitlu Maligaq hulijunut atuqtaunia, tuhaumatjutit tapkununga inungnut, kivgaqtutit inungnut, Inuinnaqtun aturahuaqtinni utiqtitaunitlu, pivaliatinni aturialgit uqauhit pilarnit.
- Ikajurninut niuvrutauni tuhaumatjutitlu mikijunut nanminilgit maniliqtuutikhat ihuaqhaqhugit tamna Inuktut Aturahuaqtinni Pipkarahuarni.

UIVIITITUN UQAUHIRMIK KIVGAQTUQTIT

UIVIITITUN UQAUHIRMIK KIVGAQTUQTIT

HIVUMUURUTIKHANGIT 1:

Ikajuqturni parnaijautit, pivaliatinni atuqtaunilu Uivitut havagutai kivgaqtutitlu Nunavunmi

---

Havagvia Maligaliurvingmi

Pitjuhit Maligaliuqtit

Talvani 2017-18 tapkuat Maligaliuqtit pikalaitat Uivitut Uqauhiq atauttikkuq uqaqtuqut numiktirijut, kitutluliqak pijalgit tapkununga Katimatjutait (Hansard) Uivitut ihuaqhihimajut tukhiqtaujarangata.

Piplugu numiktirniit titiqat makpiraliugatlu tapkuat Maligaliuqtit Uivitut, piittuq hulinit havarijauni, maniliqtuutikhatlu nutaujut ahiinut timiujunut kinguagut uqaqatigiraqhugit tapkuat Havagviat Kanatamiuni Pitquhiit.

Piplugit tapkuat hatqitinnit, makpiraliurni titirarnitlu unniudjutit ahiilu tuhagakhat Uivitut, tamna Havagviat Maligaliuqtit piqaqtitai Uivitut numiktirniitq tapkununga Naunaijainiq havagvia kihimik, ilagiplugu hatqititainiq, titirarni makpiraliurnilu tuhagakhat hatqitinni, unniudjutit kikiilgitlu maligaliuqtit katimajinut hunat Uivitut.

Tatja naunaiqhimatjutaittut havagutit unniudjutit qaffit hatqiqtat makpiraliurni tuhagakhaliat Uivitut. Kihimik, 15 tuhagakhat hatqiqtinni tunijaujut Uivitut tapkuatlu 34 unniudjutit pijaulat Uivitut.

Havagviat Maligaliqijitkut

Maligat, Maliruat Nunavunmilu Tuhaqtijut

Talvani 2017-18 tamna Hapunniqti/Maligaliqiji Kipuktaiji havangujuq atuqpiaqtaita tahapkuat nunatagaujuq piqujat, maligait piqujaujutlu hanalrutai kipuktagaujut makpiraliugatlu Uivitut:

- 13 piqujaliat katitlugit 61 makpirai
- 20 piqujat katitlugit 121 makpirai
- 46 piqujait hanalrutai katittugit 160 makpirai

Tamna Nunavut Havallualik Ihuaqhaujuq Titiqanik/Nunatagaujumi Titiraqrut atuqpiaqtita tamaita tikkuaqtaunit, tuhaqhitit ahiilu piqujanut hanalrutai makpiraliugauni Uivitut talvani Nunavut Gazette, katitlugit 168 makpirait, tpakuatlu siksit Piqujat katitaujut makpiraliugaujutlu Uivitut.

Nunavunmi Apiqhuiviani Maligaliqijitkut (NCJ)

Munarininnga Apirhuivingmit

Talvani 2017-18 Apiqhuijit Kivgaqtuqtit atuqpaliajai maligait havaktinit tapkuat aturiaqaqtai titirarni titiqat tuhagakhat turangajut Uivitut Uqauhi pitjuhit ilautitlugit titiqat qaphiuni, takuminarni, pivigijailu piqaqtitauninut Uivitut Uqauhia apiqhuijit Kivgaqtuqtit.

Tamna pivaliatinni atugaulat naunaijaut apiqhuijini piqataunit pitariangi naamaktumik aktilat apiqhuijini atuqtit turangajut uqauhiq kivgaqtutit kinguvaqtaujuq.

Pingahut havainirni Uivitut Uqauhit katimanit talvani Iqaluit atuqtaujut uumunga unniudjutit pivigijani. Ilagiplugit tapkuat pingahut tikittaqtut havainirni, hitamat apiqhunit atuqtaujut Uivitut.

Piqartuq uqaqtiujunik pijaqarni Uivitut tapkunani tautuktiujut pijumani atuqtauni Uivitut. Ilagiplugit uumunga piqartuq atauhiq havakhaq uukturutaujuq pitjuhiq Uivitut taphumunga titirarni ilagijat.

Avataani 100 inungnut piqaqtitaujut kivgaqtutit hivuniani atiliurvik Uivitut atuqtitlugu atuqtaunia ukiunga.

Havagviat Pitquhilijikkut

Numiktirinikkut Kivgaqtuqtit

Tamna Havagviat Pitquhilijikkut Kipuktaiji Havagvia havarijai mikhaani 1,358,866 taidjuhiit talvanga Qablunaatun talvunga Uivitut talvani 2017-18 mikhanilu 54,414 taidjuhiit talvanga Uivitut talvunga Qablunaatun katitlugit 1,413,280 taidjuhiit tukhignigut 22 kivgaqtugut. Kivgaqtutit ilaqaqtut numiktirniit, ihuaqhainiq, nutanguqtiriniq, naunaijainiq taiguaqhugit, nutanguqtauni, taiguhitlu.

Titiqqat kipuktaujut Uivitut ilaujut tuhagakhaliugat hatqiqtinni, qaphit tuhagakhaliat, titiqat, qaritaujakkuvik inungnutlu tuhaqhitaivit hatqiqtinni, hatqiqtitat, takujakhat, inungnut iliharniq pinahuaqtinni, ahiilu havagutit hunat.

Malruk Uivitut naunaijaijik/kipuktaijik havaktikhaqtangujuk pingahuata hitamaujarniani 2017-18; havangujut hivuani inniqhimaittut. Talvani Hikutirvia tamnal Ubluirvia 2017, malruk Uivitut naunaijaijik/kipuktaijik pitaqtai tahapkuat ajuiqhautikhat qaritaujakkut-ikajurutit numiktirniit atuqtakhait Numiktirniitlu aulatjutit havagutait:

- Memsource atuqtakhait (angijut havaakhat)
- Atuqliqtinni tapkuat GN-kut numiktirniit atuqtakhait
- MultiTrans flow tamnal memsource atuqtakhait
- Taiguhit atuqtakhait: memsource tamnal multiTrans

Talvanga Ubluirvia 2017 tikitlugu Qiqaijalirvia 2018, atauhiq naunaijaijik/kipuktaijik atuqtai tahapkuat ajuiqhautikhat talvanga GN-kut:

- Nunaqaqqaahimajuq Pitquhitigut Ajuitaminik
- Iitquhiliqjikkut Pitquhiitlu Iittuqhautit ajuiqhautikhat Iliharnia
- Naalattiarnikkut Ajuirhimajakhat
- Qablunaatun Uqauhi (iliharniq nutqaqtaujuq aanniaqtunut pidjutigiplugu)

Talvani lidjirurvia 2018, tamna naunaijaijik-kipuktaijik tapkununga Uivitut piqataujuq hitamani ilihautit ilagijai tapkuat Magistrad pivaliatinni havagutai:

- Aulatjutit numiktirniit: Idiomatic, ilanga I
- Aulatjutit numiktirniit: Idiomatic, ilanga II
- Aulatjutit numiktirniit: Idiomatic, ilanga III
- Aulatjutit numiktirniit: Ajurnainniqpaq pukhivalliqhimaittumik

Numiktirniit havaakhat munarinirmut atuqtakhangit qaritaujakkut (Flow unalu MultiTrans) iliuraqtaujut ihuaqhigiami piliurninnga unalu uqauhinginnik aajjikutariigiami. Tamna Numiktitiit Havagvia aulatai katitlugit 2,486 aadjikkutaittut titiqat Uivitut talvani 2017-18.

Atqutitlugu una kiinaujaliqutit ukiunga, 506 nutat taiguhit ilajaujut Uivitut tapkununga Numiktitiit Havagvia inmingni taiguhiqarvingnut tutqumavik, ilautitlugit atiit havagvit, havagutit, kivgaqtutitlu.

Kavamaliqijikkut Havagviat (EIA)

Uivitut Tuhaumatjutit Inungnut

Piqaqtugaluq havallaktumik havakti hivullirmi nappaani kiinaujaliqutit ukiunga; kihimik, taman havangujuq atuttiaqtumik havaktitaqtuq kiklikhaliqhimaittumik talvani Tattiarnaqtuq 2017. Kavamaliqijikkut nanminiq pilarnit ajuinnitlu nakuuhivallirjumijut taimangat.

Kavamaliqijikkut (EIA) tunijai 262 titiqat Uivitut:

- 31 tuhaqtidjutikhaq
- 156 inungnun tuhaqtitaujukhat
- 53 kavamatkunnin aanniaqtailinikkut uqaudjijit
- 3 uqaqtakhangit
- 8 Hivuliqtiup Mapiraangutait
- 11 GN-kut tuhagakhaliugat

Tamaita nutat makpirat talvani Kavamaliqijikkut qaritaujakkuvia hatqiqaujut Uivitut.

Kiinaujaliqijikkut Havagvia

Uivitutun Uqauhikkut Ajuiqhaidjut Inungnut Kivraqtuijinut

Talvani 2017-18, Carrefour Nunavut hulittauq kanturaktat tapkununga Inungnut Kivgaqtit ajuiqhautikhat havagvia caturiangi siksit Uivitut Uqauhia-ajuiqhautikhat ilihautai talvani Iqaluit tapkuatlu siksit avikhimaviujuni nunaliujuni (atauhiq atuni talvani Kangiqhiniq tamnaluk Iqaluktuuttiaq malruklu atuni talvani Mittimatalik tamnaluk Qamanittuaq). Puqtunit ilaujut: Ilihautikhat Uivitut tamnaluk Havaktilluat havaqatigingnit, tamnaluk Pigialihat tamnaluk Uivitut Atuppalirni.

Ilait piqataujut ilaujngangittut uvaluniit iningitai tapkuat ilihautit piplugu atugakhaliurni ihuitjutai (havakpallarninut atugakhaliat, havarmingnut aularniq, inmigurutit

uvaluniit ilagit aanniarniq, ahiilu). Tapkunanga 62 atiliuqhimajut piqataujut, 34 tapkuangujut Nunavut Inuit (55%) tapkuatlu 25 havaktilluat havaktit (25%). Katitlugit 59 piqataujut iniqhijut ilihautinik. Iniqhijut aktilat taphumunga Uivitut ajuiqhautikhat taimattaug iniqhijutut aktilat ahiinut ajuiqhautikhat pipkaqtai tapkuat Kavamatkut.

Tamaita ilihagtut iniqhijut naamaktumik naunaijaut ihuani atuni ilihautit. Naunaijautai taphuma ilihaiji tapkuatlu ilihautit ilulit aadjikkiktumik puqtujut. Aadjiliuqtait naunaijautit ilihautitlu unniudjutitai pijaulat tukhirangata.

Talvamniluttaug 2017-18, 44 malrunnik uqauhilgit ikajuhiat tunijajut tapkununga Uivitut humiliqak 10 nunatagaujumi iliharvit.

Malrunnik Uqauhiqagtut Kavamanit Ikajuutaujut

Piplugu pilarnit pitjutauni uumunga tuhagakhaq naunaiqhimaittut hivuani Apitilirvia 1, 2017. Taimanga ubluani, naunaiqhimatjut haavguta atuqhimajuq tuhaqhitainiq qanurinninut. Talvanga Apitilirvia 1, 2017:

- Tamna havaktikhanut qaujimajujuq pitartuq kiuplugitlu 12 apiqutaujut Uivitut; taimaittumik, Uivititut Uqauhia kivgaqtutit piqaqtitaujut pijariaqalirangat.
- Malruk atuqhimanit ajuinnitlu unniqtutit Uivitut pijajuk.
- Tamaita tukhirautit apiqhutaujut Auivitut piqaqtitaujut; saivat pijajut, kihimik naunaipkutainut ilihimajit naunaiqtugaungittut Uivitut havakhamutlu tunihingittut.
- Pingahut malrunnik uqauhilgit havaktit havaktitangujut.

Tamna Uivitut Uqautjijit Atugakhaliat atuqtuq atuqpiarianga atuttiarni hatqiqtauni havakhat pilarni uivitutuqinut Nunavunmi. Una atugakhaliaq tukilik aturahuaqtinni pijumalaqhutailu Uivitut-uqaqtit malrunniklu uqauhilgit inungnut tapkununga GN-kut. Havakhat hatqiqtinni hatqiqtaujut ukiuqtaqtumi tuhagakhaliugarni tamainni aturialgit uqauhit Nunavunmi, ilautitlugu Uivitut. Ilagiplugu, havakhat hatqiqtinni hatqiqtaujut talvani Kavamatkut Nunavunmi qaritaujakkuvik Uivitut.

Talvanga Qitiqqautijuuq 1, 2017, piqaqtuuq 543 havakhat hatqitinnit kipuktaujut Uivitut ilijaujutlu talvunga Kavamatkut Nunavunmi qaritaujakkuvia ahiiniluttauq ukiuqtaqtumi unniudjutitit. Malruk havainirni tamaat hatqitinni pijaujut talvani *Le Nunavoix*, havaguhiq tamaat naalautikkut hatqitinni naalautikkurutaajut talvani CRFT 107,3 tamnaluuq havaguhiq tamaat hatqitinni talvani CRFT qaritaujakkuvik.

Piittuuq atuqhimani ajuinnilu unniqtutit pitagaujut tapkunanga Nunavut nunaliujut, piqaqtuuq pingahut nuktiqtauni Nunavutmun taihimajunut havakhat pivigijani Apatilirvia 1, 2017 tikitlugu Qiqajalirvia 31, 2018.

Havagviat Aanniaqtalinikkut

Aanniaqtalinikkut Kigaqtutit Uivitut

Talvani Apatilirvia 2017, DPRA-kut piqaqtita *Aturniqpaq Naunaijaut unniudjutit tapkununga Havagviat Aanniaqtalinikkut Pilarnit Naunaijaut Pipkaini Kivgaqtutit Evaluation Report on the Department of Health Capacity Inuktitut, Inuinnaqtun tamnaluuq Uivitut.*

- Tapkuat naunairni hatqitai tapkuat Havagviat tatja pingitai pilarnit pijalgit pipkarni kivgaqtutit tahapkunani pingahut uqauhit humiliqak aanniaqtalinikkut munaqhitjutai. Piqangittutlu ikajutit pijaqarni atuttiaqtumik hakugikhigiarni uqauhiq pilarni humiliqak nunatagaujuq pitariangi maligaqtigut aturiaqaqtai malikhugit tapkuat NLCA-kut, tamna OLA-kut tapkuatlu ILPA-kut.
- Amihut aturahuaqunit, tapkununga ihumagijaujut inait, hatqititaujut piplugit nalvaaqtajut. Tapkuat ilaliutjarmijai, aturniaqtunut, aturahuaqunit hatqititai tapkuat Havagviat Uqauhiliqiji Kamisina Nunavunmi kingulliqpaq unniudjutit, Tattiarnaqtuuq 2015: *Uqaqtigilaitkungni Munarijat, Munarijat Hivuranarnirmilaq.* Tamna ihumagijaunit pijaujut tapkuat:
  - Hulijuuq Pipkarnia
  - Atugakhat imaalu Havauhiillu
  - Ajuirharvikhat

- Havaktuliqijitkut
- Pitjuhit Uqaqtiunit/Numiktitiit
- Tuhagakhat Katitirni Unniudjutitlu
- Havangujut Naunaijarni

Talvani Hikutirvia 2017, tamna qaujimajujuq piqataunia tapkunanga Havagviat Aanniaqtailinikkut havarijat titiraq taiguhilik *Kavamatkut Nunavut, Havagviat Aanniaqtailinikkut Pilarnit Naunaijarni tapkuat Pipkarni Kivgaqtutit Inuktitut, Inuinnaqtun tamnalU Uivitut: Atularni Unniudjutit.*

Una unniudjutit hatqiqtai tuhagakhat tamainnut aturahuaqunit hatqiqitai talvani *Hivullirnut Naunaijainiq unniudjutit* ihumagijaujukhaq tapkunanga Havagviatnit. Piplugit ihumaliurutit hivunmuvaliani, tamna Havagviat atuqtaujalik havarinia tamainnit akitunit tapkuat niruaqtaujut aturahuaqunit naunairnilu aturuminarni.

Taimattauq hivullit naunaijautit unniudjutit naunaipkutaujuq uumunga unniudjutit, tapkuat atularni unniudjutit pitjutauniaq tunngatauni pivaliatinni tapkuat *Havagviat Aanniaqtailinikkut Uqauhiq Parnaut* (naunaipkutariplugit huliniit, tuhaumatjutit, akitunit).

Tamna Hulinit Parnaut naunaiqta hulinii, niriugijjat qanurinnit, pivigijait hivikittumin (1-2 ukiut), akuniqhiutmin (3-5 ukiut) hivitujumutlu (5-10 ukiut), uuktutaujuq Qiqaijalirvia 15, 2018. Atuqpaliani pigiarniat talvani 2018-19.

Tamna Havagviat Munarijaujut Havaktit naunaiqhimaitai ihumaalutit piplugit uqauhiq. Taimaittumik ajurnaqtuq piqaqtittangi qaphiuni tapkuat Uivitut-uqaqtut munarijaujut pitaqhimajai Havagviat Munarijaujut Havaktit kivgaqtutit talvani 2017-18. Tamna Havagviat Munarijaujut Havaktit ilagiaqta pinahuarnit uivitutuqtit kivgaqtaujut havaktikhaqtaqhutik Uivitut Uqauhiq kivgaqtaujut kivgaqtutit kamajia atulangniagut kanturagut.

Tamna havaq angmarnia taphumunga Uivitut munaqhijunut uqaqti havakhaq hatqiqtitauniaq talvani tuklikhami kiinaujaliqutit ukiunga. Qikiqtani Tamainnut Aanniarvik (QGH) pihimaittut tatja pihimani tapkuat piqarnit katitirni tuhagakhat tahapkuatut qaphiuni Uivitut-uqaqtut munaqtaujut pitarni uqaqtit kivgaqtutit. Kihimik, piqaqtuq Uivitut-uqajuktut havaktit atuinnaulat ikajuriangi pitjutinut pijariaqaqtunut Uivitut uqaqtikhanik kivgaqtutit.

Havagviat Ilinniaqtuliqijitkut

Tuhaumatjutit Aturahuaqtinnilu Atuqtakhat

Uumani kiinaujaliqutit ukiunga tamna Havagviat Ilihaqtuliqijikkut tunijat makpiraliuqtatlu Uivitutit hanajaunit titiraqhimajut hanalrutit piniaqhimani tapkuat Uivitutit-uqaqjuktut inungnut iliharnirmutlu havaktit.

Saivat titiraqhimajut atugakhat tamnalu/uvaluniit makpirat kipuktigaujut, ihuaqhaqtaujut, titiraqtaujut makpiraliugaujutlu Uivitutit:

- Tamna ilihautit piqarni tapkuat *Nunavut Angirutit* kipuktigaujut tapkununga Uivitutit-uqaqtut iliharnirmun havaktit ilihagtutlu:
  - *Nunavut Angirutit- Ilihaijit Hivuliruta* (numiktitiqtaujut tapkuat 15,973 taidjuhiit)
- Malruk makpirak ilaujunut tapkununga uivitutuqtit tapkuatlu uiviturutivaluit:
  - *Tapkuat Pitquhiliqutaunut Titirarnit tapkuat Inuit Uqauhit Pitquhit* (numiktitiit tapkuat 70,724 taidjuhiit)
  - *Tariurni Angutikhat Nunavunmi* (ihuaqhaqtaujut tapkuat 22,399 taidjuhiit)
- Tamna unniudjutit, upalungaijaut, malruuklu titiragakhak:
  - *Ukiuumut Unniudjutit 2015-16* (numiktitiqtaujut tapkuat 15,743 taidjuhiit ihuaqhaqtaunilu)
  - *Ukiuumun Ualungaijautit 2017-18* (numiktitiqtaujut tapkuat 4,810 taidjuhiit)
  - Quassa talvunga Mulroney (numiktitiqtaujut tapkuat 893 taidjuhiit) – tamna titiraq
  - Qaitqujaunivut nunaliujumun (numiktitiqtaujut tapkuat 146 taidjuhiit) - tamna titiraq

Ilagiplugit tahapkuat hunat piqartuq atauhiq hatqiqtitaunia Uivitutit: Ilihaijit Pinahauqtinni Atugakhaliq (numiktitiqtaujut ihuaqhaqtaunilu tapkuat 836 taidjuhiit).

Tamaita Havagviujut

Tilijaujuq Malruungnik-Uqauhiqaqtunun Havaakhat

Talvani 2017-18, 43 malruungnik uqauhilgit ikajuhiat tunijaujut humiliqak amihunut nunatagaujumi timiujunut. Takulugu tamna titiqat makpiraq 55 tapkununga qaffiuni atuni timiujut.

Nunalipaujat Iqaluit

Nunalingni Tuhaumatjutit Kivgaqtutitlu

HAVAGVIIT	FY 2016-17	FY 2017-18
Pitquhiliqijitkut	2	4
Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut	2	2
Pivalliajuliqijitkut Ingilrajuliqijitkullu	4	3
Ilinniaqtuliqijitkut	9	11
Kavamaliqijitkut	2	3
Inulirijitkut	1	3
Kiinaujaliqijikkut	4	3
Munaqhiliqijit	11	7
Maligaliqijit	5	6
Havagviat Maligaliuqtit ilaujut tamna Uqauhiliqiji Kamisina	5	1
ATAUTTİMUN	45	43

Talvani 2017-18, Nunalipaujaq Iqaluit maniliqtuutikhat atuqtaujut piqaqtinni Uivitut Uqauhiq ikajutai tahapkunani inainni:

- Inungnut Kivgaqtit Tuhaqhitjutai/Tuhagakhaliugat Hatqitinni/Aviktauniunit: 73
- Atugakhat: 2
- Pinahuarutit: 40
- Hilataanit Hatqitaujuq: 1
- Nunguani Ukiup Tuhagakhaliugat: 1
- Aallat (takujakhat/hatqititaujut hunat): 15

Tamna Nunalipaujaq hanangmijaittauq nunguani ukiup tuhagakhaliugat piqaqtitai akhurjumini aturniqpat havangujut atuttiarnilu unipkanguni. Ilagiplugit Qablunaatun tamnalu Inuktitut, tapkuat hunat numiktitiqtauvangmijut Uivitut, atuqpiariakhai tahapkuat tuhagakhat pijaularni tamainnit nunaliujut uqauhirmik aturumajamingnik.

Ilagiplugit, maniliqtuutikhat atutaujut piqaqtinninut ikajurutit tapkununga

Katimajit Nunalipaujatkunni hulinit atqutaujut Hikutirvia 23-mi talvani Frobisher Inni. Una huliniq pilarviujuq tapkununga Maijaujuq Katimajitlu tuhaqhitainiq nutanguqtunik nunaliujunut aturniqpanut havarijaujut, kiuplugitluttauq apiqutit naalaktunit. Kipuktiguania hatqiqtitakhaq piqaqtitaujuq Uivitut, tauttiklutlu uqaqti/kipuktaiji Uivitut pipkaingmijut hulijuni. Tamna nunguani qanurinnia piqataupkaqpallirni naalaktut, pilaqtut pitarni tuhagakhat uqauhirmingni aturumajamingni.

Ihumagjjakhaq: Tamna Nunalipaujaq Iqaluit qiniqtuq havaqatigilarninik tapkuat Uivitut Uqauhiq timiqutigijangit talvani Iqaluit ikajuriangi amigaigjuumilugit tuhagakhaqarviktik qaphinut inungnut pipkaijut uuminga kivgaqtut talvani Iqaluit. Una nakuuhivallilaqta pilarni pipkarni uuminga kivgaqtut pilarninik piqaqtinnilu aturniqpat huliniit. Tamna Nunalipaujaq qinirmijuuqtuq aturni katimaqatigini tapkuat uivituqtit, qiniriangi qanuq tamna Nunalipaujaq tatja pitariakhai pijalgit uuminga atuqpiagtumik piqatigingnit ilagit.

Iqaluingni Taigualiqivik

Talvanga Ubluirvia 2017 talvunga Qiqaijalirvia 2018, katitlugit tapkuat 490 Uivitut pipkaijut pulaqtat tamna Iqaluit Centennial Taigualiqivik, atuqtauvangniqhanut 120 tatqiqhiunmi.

Tamna Iqaluit Centennial Taigualiqivik hulivalliq atuqtat ait Uivitut taiguarnit havagutai atuqtitlugu tamna 2017-18 kiinaujaliqutit ukiunga. Tamna havagutai atuqtauvangniqhat ikajuqtiujunit nalvaujut tapkununga Ilannait Taigualiqivik. Tapkuat havagutit ilaujut taiguarni ikittut nutaqanut makpirat pipkarnilu nutaqqat hanaujarni angilrautailaqtainik. Tapkuat havagutit atuqtaujut Hivatarvingmi ublukkut. Katitlugit tapkuat 70 angajuqqat nutaqqatlu piqataujut tahapkununga havagutai, atuqpangniqhauplutik 8-10 inungnik atuni havagutit.

Nunavut Inungnut Taigualiqivik Kivgaqtuqtit niuviqtai 790 nutat Uivitut Uqauhit makpirat taiguat ukiuq. Ilagiplugit, 295 Uivitut Uqauhiat makpirat kipuktaqtitaujut humutliqak Nunavut, aturniqhauplugu Iqaluit, kihimiktauq talvani Kugluktuk, Iqaluktuuttiaq hamani lu Kangiqtuqaapik.

HIVUMUURUTIKHANGIT 2:

Aturahuaqtinni tapkuat Atuttiarnit tamna Uivitut Uqauhilgit Nunaliujut Nunavunmi

---

Havagviat Pitquhilijikkut

Nunagijaujuni Uuktuutikhait

Siksit nunalingningaqtut pigiarutit maniqaqtitaujut talvani 2017-18 hivullitjarnirnut piplugit tapkuatut ilihariuqhalihat nutarannuit iliharni, tuhaumatjutt, tikitpalihat, aanniaqtailinirlu:

1. Aakuluk ublukkut nutaraqarvik pipkaijuq Uivitut Uqauhit havagutai ilagiplugit qullitlu malruklu-havainirni havaguta ilihautijat malruk nunalingni Uivitut Uqauhit ilihajit. Tapkuat ilihautit hanatjuhikhaliat pitarni ilihariuqhalihat nutarannuit ilinni pinahuarni (kititiniq, ilinni titirauhit Uivitut, aallatlu) 32 nutaqqat piqataujut Uivitut Uqauhit iliharni tapkunani pivigijat havaguta. Angajuqqat, tamangnik uivitutuqtit uivitujuitutlu, uqaqta aliagiplugit nutaraqtik aivaktut atuqhugit Uivitut Uqauhit pihimaitaraluangit hivuagut ilihimangitait.
2. Tamna Association Francophone du Nunavut's (AFN) havaakhaq *Le Nunavoix* pijuq Nunavunmi kihimituaq Uivitut Uqauhiq tuhagakhaliugat. Makpiraliuqtaujuq havainirni malruk tamaat tapkunanga AFN-kut atuqtaujuqlu havalluanguia atuqpiariangi Nunavunmi uivitutuqtit inugiangni tuhaumapkarni nunatagaujup kavamatkut havagutainik kivgaqtutitlu. *Le Nunavoix* tunijai 23 makpiraliugat uumani ukiumi, piplugit 150 aadjikkutait tuniuqagaujut atuni makpiraliugat. Tuniuqagaugiplunilu qaritaujakkut avataanut 200 inungnut nunalgit iluani hilataanilu Nunavut, tapkununalu Facebook-kut. avataani 120 ikajuqtuijut ikarat havarijaujut taphumunga havaakhaq atuqhugit ikajuqtigingnit 14 ikajuqtuijut piqataujutlu.
3. Tapkuat Association Francophone du Nunavut's (AFN) havaakhaq CFRT 107,3 FM tamnaujuq Nunavunmi kihimituaq Uivitut Uqauhiq naalautikkurvik, tuhaumatitijut kavamatkut havarijainik nunalingnilu tuhagakhat naalaktinut tapkualuttauq atuqpiaqtinni Uivitut Uqauhit aturialgit pijauni malikhugu

tamna *Nunavut Aturiałgit Uqauhit Piqujat*. Uumani ukiumi, 3,500 atuqtautarnit pijaujut naalautikkut. Tamna kanturagut tunijaujuq ublakkut naalautikkurutit tuhagakhalijjutlu, pipkarni kavamatkut tuhagakhat, nunalingni tuhaqhitaıjıt, huliniit tatjalu atuqtaujıt pijaularni Uivituqtıujunıt.

4. Tamna Réseau santé en français au Nunavut (RÉSEFAN) huli tunngahuktıtai ilalıutjarnılu naıngujıt uukturaqtıt ilıhaqtıt nunalıujumun. Tamna havagıt akhurjumıjat pıjaqarnıa Uıvıtıtıt Uqauhit kıvgaqtıtıt atuqtaunılu tahapkuat kıvgaqtıtıt nunalıujumun. Ilıhaqtıt talvanga La cite Collégıale tamnalı University Ottawa pıqataujıt tapkununga:
  - Atauhiq uqauhiq-uqauhirnut uqauhılrıjı ilıhaqtıq, atauhiq ilıhaqtıq havautılrıjıni ilıhautıt, malruk ilıhaqtık anıqhakturıtınıt ihıuaqhıajıt atauhiqlı ilıhaqtıq pımıaqłıtınıt ilıhautıt talvanga la Cite Collégıale.
  - Malruk uqauhiq-uqauhirnut uqauhılrıjı ilıhaqtıq, atauhiq ilıhaqtıq inulırıjıt havat atauhiqlı timımın ihıuaqhautıt ilıhaqtıq talvanga University Ottawa.Tamna havaakhaq ikajuqtıgıjuq allatqınıtkatıtjıqatıgıt ilautıługıt tahapkuat tajıjujıt qulaanı, tapkualuttıauq Havagıvat Aannıaqtailınıkkıt tapkuatlı Havagıvat İlagıt Kıvgaqtıqtıt tapkunanga Kavamatkut Nunavıt, l'École des Trois-Soleils, tamna CPE Les Petits Nanooks, Nunavıt Ukıuqtaqtımı Hılatıtuqhaıvık, tamna Ministère de la Santé and la Société Santé en français, Vıky Laframboıse tapkuatlı Kapanıtıtıt havautılıqıjıt.
5. Tamna Centre de la Petite Enfance (CPE) Les Petits Nanooks pıpkajıtıt tallımınık havaktıllıat ajııqhautıkhat katıtıtıt havaktımıngıtıt (pıngahıt havınaqtıt havaktıt, atauhiq aujakıtıt ilıhaqtıq). Tamna ilıhaut pıpkagıjuq taphımanga ilıhainırmun uqatıjıı hugıarnılu tapkuat tatja pıjaqarnı nıtıaqat havagvıkłı. Tamna uqauhırmun tıtırıuıhıq qaujımajıjuq pıpkainı malruk ubłık ajııqhautıkhat qanıqtıt pıpkarnı unıpkarnıq pıqıarnı pıqataunılu nıtıaqat. Tamna ajııqhautıkhat pıpkagaunı nunalıujumun pıhımajıtłı sıksıt pıqataujıt tapkununga nainıt nıtıaqat pıqataujıt taphımunga kıngıllıqpaq unıpkarnıq. İlıtqhılıqtıt hulınııt pıpkagaungmıjıtıtaıq Uıvıtıtıt nıtıaqanıt ilıgıjıınıtłı atuqhıgu İnułpak aılaqtıtıjıt ilagıt; tahapkuat ilıujıt qınmırıjarnıq, qınmıqarvıngmıt takııjaqtııııq, nattırnıkłı pılangııq.
6. Carrefour Nunavıt atılıqtat nıtıaq qarıtııjakkıvıtık takııjatłı tamna 55% ilagıarnı qularıat. Tamna nıtıangurnıa qarıtııjakkıvık tıraqtıq pıqıqtınnı tuhagakhat tıkıhanıt tıkınnıahaqtıtıługıt atuqtıtıługılu ilalıutjarnı. Tamna

qaritaujakkuvik ilalik taphuminga "Hivulirut Nunavutmun" piqaqtuq pinnarijat tuhagakhat pitjutai inuuniq Nunavunmi, qunngjaliugat puqhimajut apiqhurnitlu ilaujunut nunaliujumun tapkualuttauq huliniit hulivigjaunilu nunaliujut tuhaumapkarninut piqatunitlu. Carrefour Nunavut atuqtitmijaj pingahut huliniujut: tamna qaritaujakkuvik atulihauta, tamna Kulaisimarvingmi ublurjunitarniq aujamilu ublurunitarniq, tapkuat agjaqtai katutlugit tapkuat 112 inungnut (59 tapkuat nutaqqat).

HIVUMUURUTIKHANGIT 3:

Nakuuhivallirni Aulatauni Havarittiarnilu

Havagviat Pitquhilijikkut (CH)

Kamagini, Aulatauni, Munarini Naunaijarnilu

Talvani lidjiruvia 2018 malruk nutak Uivitut Uqauhit havaguta havaktit havaktikhaqtangujut malikhugu Francophone Havagviat. Francophone Havagviat ikhivautaliujuq taffuminga Havaqatiiktut Ilangit tapkununga Uivitut Uqauhia Kivgaqtutit, tapkuat katittut tallimaiqhutik 2017-mi.

Naunaijainiq atuinqatuq atugakhat, havagutai ihumagjaunitlu atuliriqtut Kanatami uvaluniit ahiani pitalarni pijaqarnivut Nunavunmi. Una tuhagakhaq atqtaujuq pivaliatinninut maligait ikajulat timiujunut kavamatkunnilu timiqutigijangit atuqtinninut tuhaumatjutai kivgaqtutailu uivitukuqtinut, taimattauq pipkaijuq tamainnik ahii aturialgit uqauhit. Una havaq atuinarniaq nutaami kiinaujaliqutit ukiungani.

Naunaijainiq atuqtaujuq nakuuniqpanut pitquhit hanatjuhikhainut atuqtaunilu hulijut pijumanit kivgaqtutit Uivitut, huli ihumagiplugit tapkuat aadjikkutaittut uqauhilirijit ilitquhitlu piqpiangi nunatagaujuq.

Tamnaunia tunitjut hulijunut pipkaijut kivgaqtuutit Uivitut, tamna Havagviat hanatjuhikhaliugat attatit tapkuat naunaipkutai GN-kut havakti uqaqtut Uivitut aturahuaquni tuhaumatjutit Uivitut.

Tamna Havagviat Pitquhiliqijikkut Pitquhiitlu atuinaqtut aturahuaqtinni kivgaqtutit atuqhugit hatqiytinni nunalingni Uivitut Uqauhit alilajuq *Le Nunavoix* {23 havainirni malruk tamaat hatqiytunni) tapkuangujut:

- 23 hatqiytinni tamna En français, s.v.p.
- 4 hatqiytinni turangajut ququarutit uuktutinut piqaqtitijut pilarnirnik pitarni maniliqtuutikhat atquhugit maniktakhait tunitjutitlu.
- 2 hatqiytinni taphumunga Minihitaujuq turangajunik tapkununga Rendez-vous de la francophonie

Tamna Havagviat pivaliatinniaqta inmingnit piqarnit kamagini tapkuat aulatjutai

uquhiq havagutai parnautitlu piqaqtinnilu hivulirutit tapkununga timinginut uqauhinut pigjarutit, tapkualuttauq pivaliatinni tuhaumatjutit atuqtakhait aturninut kavamatkut kivgaqtutit Uivitut.

Tamna Ligne 5544 aturahuaqitjut havagut tapkuat kitutliqak ilaujut inungnut pitalaqtat hivajautikkut uvaluniit qaritaujakkut tuhagakhaq tapkuninga nunatagaujumi

kavamatkut havagutai Uivitut. Talvani 2017-18, atauhiq apiqutaujuq pijaujuq atuqhugu tamna Ligne 5544 kivgaqtut. Tamna Havagviat qinirniaqta atuqlarnit aturahuaquninut una kivgaqtut.

Tamna Havagviat Pitquhiliqijikkut upaktauniaqhaujut aulatai Uivitut Uquhiq maniktakhait tapkununa kivgaqtutit angirutit pitarninut nunatagaujumi iliharvit. Talvani 2017-18, tallimat timiujut malruklu nunatagaujumi iliharvik (Havagviat tapkuat Maligaliuqtit tamnaluk Havagviat Uquhiliqijit Kamisina) atauhiqlu inungnut havagvik (Nunalipaujanga Iqaluit) pitaqtut maniktakhanik Uivitut Uquhia havagutai kivgaqtutitlu.

Amihuniqhat unniudjutit tunijaujut kinguvaqtinnagit, kihimik malruk. Mamianaugaluq, Francophone Havagvia pihimaitmata havaktinik pilarnit havarijangi kinguagurutaunit.

Piplugu taimaita unniudjutit pijaungitmata, tamnakingulliqpaq atiliuqhimajuq ukiumun unniudjutit hulirinut akiliqtutitlu iniqtaulaq kinguvarnagu. Una unniudjut ilaginiaqta taffuma *Minihitaujuq Uquhirnut Ukiumun Unniudjut tapkununga Maligaliuqtinut Nunavunmi.*

Havagviat Uqauhikkut Kamisinap

Aturiaqaqtitiniq Uivitut Uqauhiq Pilarutit

Tamna qaujihalijai/naunaijaii havakti havanga talvani Havagviat Uqauhirnut Kamisina ikajuqtuqtai pitarni tahapkuat huliniit:

- Tamna Havagviat Uqauhirnut Kamisina Nunavunmi (OLC) titiqtai 13 ihumaalutit. Malruk tapkunanga 13 ihumaalutit (15.4%) tunijaujut tapkunanga uivitutuqtit. Tapkuat apiqutaujut turangajut tapkununga Kavamatkut Nunavut havaktikhaqhiurniq pitjuhit, titiraqutit hatqiqitainiqlu.
- Ukiuq tamaat, tapkuat OLC-kut havarijai titiraqtigut tuhaumatjutit naunaijarni piplugit kititauni nunatagaujuq iliharvi atuqtinni atauttikkut uqaqtaijut tamainni aturialgit uqauhit tuhagakhaliugat hatqiqitinni, inungnut kivgaqtutit unniudjutitai uqautjuinit, uqauhiujut, qanurinninut uqauhiujut takujaujukhatlu. Talvani 2017-18, 93% tamainnit 336 unniudjutitit tunijaujut Uivitut.
- Tamna OLC-kut havarijai qaritaujakkut titiqinni naunaijaut munarini GN-kut malikharni tuhaumatjutainut qaritaujakkut titiqinni tamainni aturialgit uqauhit. Pitarianga una, qaritaujakkut titiqinni allatqinut kavamaningaqtut havagutai kivgaqtutitlu tujutaujut tapkununga GN-kut timinginut tapkununga Inuktitut, Inuinnaqtun, Qablunaatun Uivitutlu. Rapkuat qaritaujakkut titiqit tujutaujut turarutainut paqitaujut tapkuat Havagviata qaritaujakkuviinit havaktitlu turarutainit. Katitlugit tapkuat 160 qaritaujakkutaujut tapkununga 10 timiujunut mikhaani 40 havagutai kivgaqtutitlu. Kiuni qaritaujakkut Uivitut kajumitqijaupjaktut (0.8 ubluq) Qablunaaturninganit (1 ubluq) kihimik ikitqijat kiujut aktilangi (69%) Qablunaaturninganit (88%).
- Tamna 2017-18 ukiumun unniudjutit iliurarniaqtuq katimatjutikhamut talvani Maligaliuqtit talvani Apitilirvia 2018. Talvani Qiqaijalirvia 2018, tamna OLC-kut pivaliatitai unniudjutitit atuqtakhait aturahuaqtinninutlu huliniit tapkununga Les Rendez-vous de la Francophonie. Uqauhit pilaritit aturahuaqtitaujut atuqhugit titiqat naalautikkutlu hatqiqitinni, qaritaujakkuvikput tamnalu Facebook-kut makpirvia, atuqtittugitlu takhinahuarutit uqauhirnut pilarutai.

Ilitarijauhijamajut Uqauhiinik Takukhauvaaliriangani Manikharvik

Maligaujuq pidjutaujuq iniqtingningani Iltarijauhijamajut Uqauhiq-nik Takukhauvaalirninganik Manikharvik, ittuq ajikutaqagitut maniliqijut Atautimukhmajuni Manikhaanik Manikharvingmi.

Manikharvik atuqtitivaalirniaqtuq malrungnik iniqtakhangnik, iltarijauninganiglu ajikiimiglu aturninganik, ihumaqhutunik, niamgijaarutaujulu iltarijauhijamajunik uqauhirnik Nunavunmi, hakugikhivaaliriangani Uivivitun Inuulu uqauhiit nunagijaujuni, hatqiriangani ihuaqtuq avatajuq ilitquhiliqijutimingnik takuupkaqtitijaagani inujuhirmingniglu Nunavunmi.

Akitunninga Manikhaat pijaulaaqtut akiligakhainit taniqtuijutinilu ihuanarutiqaqtut *Ilitarijauhijamajut Uqauhiit Maligaaq, Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*, aituutinit, tunijaujunik manikharvingmut, auaqtiriagutinilu akitujunik himigakhainik manikharviup maningnit hanivagaujunik maligaliuqtinit.

Talvani 2017-18, tamna amiakua maniqarvip tamna \$121. Piittuq nutanik maniit ilijauhijamani maniktainut.

Ihumagijakhaq: Talvani 2017-18 akiliqtitat \$20 naunaiqtaujuq manikhanut piplugu nutamik maniqanginnia tunijauninut.

NUMIKTIQHIMAJUQ IKAJUKTIUJUT

NUMIKTIQHIMAJUQ HAVAGUTIT

Havagviangit Pitquhiliqijikkut ilitquhiliqinikkut Numiktirijit Havagviangit

Havagviujut Kavamanu Nunavunmi inuulu timigijaini tunihijariaqaqtut makpiraanik tunijaujukhat inungnut aturlugit *Nunavunmi Iltarijauhijamajut Uqauhiit Maligaaq* unalu *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*.

Nuuptirijut Havagviat ukunani Pitquhiliqijitkunni pivaktut nuuptirijuti-nik ikajutinik Inuktut, Inuktut (tamarmik Inuktitut unalu Inuinnaqtun), Uiviititut, Qablunaatulu havagviujunut angiqtauhimajunulu Inuit timigijainut.

Talvani 2017-18, tamna Havagvia havaktait tukhirautit tapkununga 23 kivgaqtugat havagviujut imaalu kavamatkunnilu timiqutigijangit numiktitiqtakhait, ihuaqharniit, nutangurnit, taiguaqhugit naunaijarnit, nutangtuqtini tainiliurnirnikkut kivgaqtutit. Tamna Havagvia havarijait katitlugit 4,967,884 taidjuhiit tamainni uqauhiit, pitjutauplutik mikhaani 20,020 makpirniit titiqqat tapkunani 4,575 titiqqanik. Una pitjtaujuq ikikligiarninik 15% hanajaujuni aktilat talvanga hivuani kiinaujaliqutit ukiungani.

Tainiit titiraqhimajut talvanga Aanniaqtailiqijitkut, Kiinaujaliqijitkut, Kavamaliqijitkut ilauvakhimajut 41% atauttimun havaktaujukhanik Numiktirijitkut Havagviani uvani maniliqinirmut ukiungani.

TAIDJUHIIT TITIRAQTAUVAKHIMAJUT: KINGULIRNI UKIUT NALLAUTITIRUTIKHANGIT					
MANILIQINIRMUT UKIUNGANI	# TUKHIQTAUVAKHIMAJUT	INUKTITUT	INUINNAQTUN	UIVIITITUT	TAMAITA UQAUHIIT
2016-17	3,963	2,609,786	1,503,205	1,703,584	5,816,575
2017-18	3,545	2,199,815	1,354,789	1,358,866	4,967,884
Amigainni Ilagiarni/ Ikikligiarni	-418	-409,971	-148,416	-344,718	-893,295
% AKITTURJUUMIDJUTAA/ IKIKLIGIARNI	-10.5%	-15.7%	-9.9%	-20.2%	-15.2%

TAIDJUHIIT TITIRAQTAUVAKHIMAJUT: TAPKUNANGA KIVGAQTUGAQ UQAUHIQLU

HAVAGVIAT	QABLUNAATUN	UIVIVITUN	INUKTITUT	INUINNAQTUN	KATITLUGIT TAIDJUHIIT
Kiinaujaliqijikkut	25,105	276,213	362,658	163,996	827,972
Kavamaliqijitkut	-	127,134	307,117	140,481	574,732
Aanniaqtailiniq Inuliquutitu Kivgaqtuqtit	4,514	165,749	236,388	244,148	650,799
Maligaliurvik	-	74,637	136,569	77,578	288,784
Avatiliqijitkut	134	14,896	152,730	42,691	210,451
Pivalliajuliqijitkut Ingilrajuliqijitkullu	6,955	41,014	74,508	38,216	160,693
Inulirijitkut	-	50,854	92,678	51,877	195,409
Qulliq Auladjutiqhanut Kuapuraisinga	-	104,397	72,573	81,738	258,708
Maligaliqijit	2,690	61,703	81,310	66,479	212,182
Ilinniaqtuliqijitkut	4,807	131,671	295,437	174,509	606,424
Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut	-	93,492	123,401	91,743	308,636
Pitquhiliqijitkut	9,557	82,289	72,851	64,757	229,454
Nunavunmi Inirnirit Iliharviat	-	21,871	50,575	17,743	90,189
Havaktinut Aanniaqtailirnirmullu Havalimaiqqata Nalliqtarvik	-	73	31,433	15,711	47,217
Havagvianut Uqauhinginnun Kamisina Nunavunmi	162	1,170	361	361	2,054
Kivgaqtuqtit Nutaqqanun Inulraminnunlu	251	81,279	30,135	47,220	158,885
Nunavunmi Igluliqijirjuatkut	-	1,159	42,579	2,022	45,760
Kamisinaujuq Nunavunmut	-	4,180	4,551	2,613	11,344
Qullit Nunavunmi Arnait Qanurilinganinginnut Katimajit	-	5,306	5,239	5,234	15,779
Nunavunmi Nanminiaqtunut Atukkirvik Kuapuriasingit	-	10,234	11,117	9,724	31,075
Commission scolaire francophone du Nunavut	239	-	204	-	443
Inuit Uqausinginnik Taigusiliuqtiit	-	9,545	13,849	15,948	39,342
Numiktirinikkut Maniqarvia	-	-	1,552	-	1,552
TAMAAT ATAUTIMUT	54,414	1,358,866	2,199,815	1,354,789	4,967,884

AKILIQTUGAHAT

AKILIQTUGAHAT

2017-mit 18-mut Iltarijaujut Uqauhiit Manik Atuqtanginnik

2017-18 AKILIQTAUJUT		
HAVAGVIAT PITQUHILIQJIIKKUT	MANIIT UKIUNGANUT ATUQTAKHAT	ATULUAQTUT
Iltarijauhijajuni Uqauhirni Havagviujuq	\$10,871,000	\$9,336,123
PINGAHUANUT ILAUJUMIT MANIKHAAT	MANIIT UKIUNGANUT ATUQTAKHAT	ATULUAQTUT
Inuit Uqauhiitigut Pinahurutit	\$4,100,000	\$4,099,999
Uivittitun Uqauhirmik Kivgaqtutit	\$3,672,758	\$3,146,524
Havagviat Hanaujarniq Iltquhiliqtitlu - Uivittit	\$75,000	\$74,600

Tamna Havagviat Pitquhilijikkut Pitquhiitlu akiliqtutat \$9,336,123 talvani 2017-18 tapkununga aturialgit uqauhit havagutai kivgaqtutitlu, tapkuat ilaujut kipuktarni kivgaqtutit, Inuktut tamnalul Francophone Havagvia havagutai, maniktat tunitjutitlu nualingningaqtunut Inuit uqauhi pigiarutai ikajuqturnilu atuqpalianit tapkuat Uqausivut hivullitjarni timiujunit kavamatkunnilu timiqutigijangit.

Una ilajaujuq piplugit pingahuanit-piqataujut kavamatuqatkut maniktakhait atuqhugit tamna *Kanata-Nunavut Angirutit tapkununga Uivittit Uqauhia kivgaqtutit tamnalul Inuktut Uqauhia 2016-2020 tamnalul Kanata-Nunavut Angirutit tapkununga Pivaliatinni Hanaujarniq Iltquhitlu tapkunani Uivittuqtiujuni 2014-2018.*

